მუნიციპალიტეტის 2027-2030 წლების საშუალოვადიანი პრიორიტეტების დოკუმენტი

შესავალი

მუნიციპალიტეტის ეკონომიკური განვითარება ძირითადად ეფუძნება ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების პოლიტიკას, თავისუფალი ბაზრის პრინციპებს. მუნიციპალიტეტის მთავარი მიზანია ხელი შეუწყოს პანდემიით დაზარალებული ბიზნესის აღდგენასა და შემდგომ გაფართოებას, აღნიშნულიდან გამომდინარე ყურადღება დაეთმობა ინფრასტრუქტურის სწრაფ განვითარებას, როგორც ეკონომიკური ზრდის მასტიმულირებელ ფაქტორს.

გრძელვადიანი და მაღალი ეკონომიკური ზრდის უზრუნველსაყოფად, ადგილობრივი ხელისუფლება იმუშავებს ეკონომიკის სტრუქტურულ ტრანსფორმაციაზე და ეკონომიკის ფაქტორების, ასევე მუნიციპალურ საკუთრებაში არსებული რესურსების მაქსიმალურ ჩართვაზე ეკონომიკურ აქტივობაში.

ამასთან, აქტიურად გაგრძელდება შესაბამისი მუნიციპალური ინსტიტუტების მუშაობის ხარისხობრივი გაუმჯობესება, რაც ხელს შეუწყობს მუნიციპალიტეტის ეკონომიკური პოლიტიკის ეფექტიანად განხორციელებას.

მუნიციპალიტეტის 2026-2029 წლების პრიორიტეტების დოკუმენტს საფუძვლად დაედო საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის 34-ე მუხლის მე-4 ნაწილის მოთხოვნათა გათვალისწინებით საქართველოს მთავრობის მიერ საქართველოს პარლამენტში წარდგენილი ქვეყნის ძირითადი მაკროეკონომიკური და ფისკალური პარამეტრების დოკუმენტი და საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის 77-ე მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად საქართველოს ფინანსთა სამინისტროდან მიღებული წერილი 2026 საბიუჯეტო წლის ძირითად საბიუჯეტო პარამეტრების შესახებ.

მუნიციპალიტეტის 2026-2029 წლების პრიორიტეტების დოკუმენტში ასახულია ზოგადი ინფორმაცია მუნიციპალიტეტის შესახებ, მუნიციპალიტეტის შემოსავლების და ხარჯების აგრეგირებული მაჩვენებელი 2026-2029 წლებისთვის, 2024წლის და მიმდინარე 2025 წლის 6 თვის ბიუჯეტის შესრულებს მონაცემები და მუნიციპალიტეტის პრიორიტეტები და პროგრამები საშუალოვადიან პერიოდში. დაგეგმილია მუნიციპალიტეტის კომპეტენციის სფეროში/დარგში/მიმართულებაში გენდერული თანასწორობის ასპექტების გათვალისწინება;

1.1. ისტორიული მიმოხილვა და გეოგრაფიული მდებარეობა

ცაგერის მუნიციპალიტეტი მდებარეობს დასავლეთ საქართველოში, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის მხარეში და ისტორიული ლეჩხუმის ტერიტორიის მნიშვნელოვან ნაწილს მოიცავს. მუნიციპალიტეტი გამოირჩევა მდიდარი ისტორიული წარსულით, მრავალფეროვანი ბუნებრივი გარემოთი და კულტურული მემკვიდრეობით.

ცაგერის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ადამიანის ცხოვრების კვალი პალეოლითისა და ნეოლითის ხანიდან დასტურდება. არქეოლოგიური აღმოჩენები, მათ შორის ქვისა და კაჟისგან დამზადებული სამეურნეო, საყოფაცხოვრებო და საბრძოლო დანიშნულების ნივთები, ადასტურებს ამ ტერიტორიის უძველეს დასახლებულობას. განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს გვიანბრინჯაოსა და ადრერკინის ხანის არქეოლოგიურ მასალებს, რომლებიც ლეჩხუმის ტერიტორიაზე განვითარებული მეტალურგიული საქმიანობის არსებობაზე მიუთითებს.

ისტორიულად ლეჩხუმი სხვადასხვა სახელმწიფოებრივი და პოლიტიკური გაერთიანების შემადგენლობაში შედიოდა. მისი გეოგრაფიული მდებარეობა და ბუნებრივი პირობები ხელს უწყობდა როგორც სავაჭრო-ეკონომიკურ ურთიერთობებს, ისე თავდაცვითი ფუნქციის განვითარებას. შუა ლეჩხუმზე გადიოდა ისტორიული სავაჭრო გზა, რომელიც შავი ზღვის სანაპიროს ჩრდილოეთ კავკასიასთან აკავშირებდა.

მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე შემორჩენილი ისტორიული ნაგებობები, ციხე-სიმაგრეები და რელიგიური ძეგლები მისი მრავალსაუკუნოვანი ისტორიის მნიშვნელოვანი მტკიცებულებაა. განსაკუთრებით აღსანიშნავია მურის ციხეთა კომპლექსი, დეხვირის ციხე-სიმაგრეები და შუა საუკუნეების ეკლესია-მონასტრები.

მუნიციპალიტეტს ჩრდილოეთით ესაზღვრება ლენტეხის მუნიციპალიტეტი, დასავლეთით — მარტვილის მუნიციპალიტეტი, სამხრეთით — წყალტუბოსა და ხონის მუნიციპალიტეტები, ხოლო აღმოსავლეთით — ამბროლაურის მუნიციპალიტეტი.

მუნიციპალიტეტის ფართობი შეადგენს 755,4 კვ. კმ-ს. ტერიტორიის საშუალო სიმაღლე ზღვის დონიდან დაახლოებით 540 მეტრია. ადმინისტრაციული ცენტრია ქალაქი ცაგერი, რომელიც საქართველოს დედაქალაქიდან დაახლოებით 325 კილომეტრით არის დაშორებული.

მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე სარკინიგზო ხაზი არ გადის. უახლოესი სარკინიგზო სადგური მდებარეობს ქალაქ წყალტუბოში, მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული ცენტრიდან დაახლოებით 55 კილომეტრის დაშორებით. მუნიციპალიტეტს სახელმწიფო საზღვართან უშუალო შეხება არ აქვს.

ცაგერის მუნიციპალიტეტი მოიცავს 19 ადმინისტრაციულ ერთეულს, რომელთა შემადგენლობაში შედის ქალაქი ცაგერი და 58 სოფელი. მუნიციპალიტეტის ყველა დასახლებას მინიჭებული აქვს მაღალმთიანი დასახლების სტატუსი.

1.2. ბუნებრივ-გეოგრაფიული პირობები

ცაგერის მუნიციპალიტეტი გამოირჩევა რთული და მრავალფეროვანი რელიეფით. ტერიტორიის ძირითადი ნაწილი წარმოდგენილია საშუალო და დაბალი სიმაღლის ქედებით, ქვაბულებითა და ღრმად ჩაჭრილი ხეობებით. რელიეფის თავისებურებები ქმნის მრავალფეროვან ბუნებრივ ლანდშაფტებს, რომლებიც მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ადგილობრივ კლიმატურ პირობებსა და სამეურნეო საქმიანობაზე.

მუნიციპალიტეტის უმაღლესი წერტილია ცეკურის მთა, რომლის სიმაღლე ზღვის დონიდან 3 173 მეტრს შეადგენს.

ტერიტორია მდიდარია ბუნებრივი რესურსებით. გვხვდება მინერალური და წყაროს წყლები, ჩანჩქერები, გამოქვაბულები და კანიონისებური ხეობები. მუნიციპალიტეტი გამოირჩევა ფლორისა და ფაუნის მრავალფეროვნებით, რაც მის ბუნებრივ და ეკოლოგიურ ღირებულებას განაპირობებს.

მუნიციპალიტეტში ძირითადად საშუალომთიანი კლიმატური პირობებია. ხვამლისა და ასხის მთათა მასივების მდებარეობა, რელიეფის თავისებურებებთან ერთად, განაპირობებს ადგილობრივი მიკროკლიმატის ფორმირებას.

მუნიციპალიტეტის ჰიდროგრაფიული ქსელის ძირითად ელემენტებს წარმოადგენს მდინარე ცხენისწყალი და მდინარე რიონის შუა წელი, აგრეთვე მათი შენაკადები: ჯონოული, ღვირიშის ღელე, ლაჯანური და კვერეშულა.

საავტომობილო ინფრასტრუქტურა მუნიციპალიტეტის სივრცითი და ეკონომიკური განვითარების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორია. ადგილობრივი მნიშვნელობის გზების საერთო სიგრძე 215,5 კილომეტრს შეადგენს. მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ასევე გადის სახელმწიფო მნიშვნელობის საავტომობილო გზები, რომლებიც ცაგერს მეზობელ მუნიციპალიტეტებსა და რეგიონის სხვა დასახლებებთან აკავშირებს.

1.3. ადგილობრივი თვითმმართველობა და მმართველობის ორგანოები

ცაგერის მუნიციპალიტეტში ადგილობრივი თვითმმართველობა ხორციელდება საქართველოს კონსტიტუციისა და მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლობით ორგანოს წარმოადგენს ცაგერის მუნიციპალიტეტის საკრებულო, ხოლო აღმასრულებელ ხელისუფლებას ახორციელებს პირდაპირი წესით არჩეული მუნიციპალიტეტის მერი.

მუნიციპალიტეტის მერი თავის უფლებამოსილებებს ახორციელებს მერიის სტრუქტურული ერთეულების, მუნიციპალიტეტის მიერ დაფუძნებული არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირებისა (ა(ა)იპ) და შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოებების (შპს) მეშვეობით.

ადგილობრივი თვითმმართველობის საქმიანობა მიმართულია მუნიციპალიტეტის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების, ადგილობრივი ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების, მოსახლეობის საჭიროებებზე ორიენტირებული მუნიციპალური სერვისების მიწოდებისა და ადგილობრივი მნიშვნელობის საკითხების გადაწყვეტისკენ.

მუნიციპალიტეტი მოიცავს 19 ადმინისტრაციულ ერთეულს:

ქალაქი ცაგერი, ქვემო ცაგერი, ჩქუმი, აღვი, სპათაგორი, ზუბი, ალპანა, ლასურიაში, წიფერჩი, ორბელი, ოყურეში, ლუხვანო, ჩხუტელი, ტვიში, ღვირიში, უსახელო, ლაილაში, ნაკურალეში და საირმე.

1.4. მოსახლეობა და დემოგრაფიული მდგომარეობა

ცაგერის მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის ძირითად ნაწილს ეთნიკურად ქართველი მოსახლეობა წარმოადგენს. მუნიციპალიტეტის ეთნიკური და კულტურული მრავალფეროვნება ისტორიულად ჩამოყალიბებული თანაცხოვრებისა და სხვადასხვა ეთნიკური ჯგუფის ურთიერთობის შედეგია.

განსაკუთრებული ისტორიული მნიშვნელობა აქვს სოფელ ლაილაშს, რომელიც წარსულში ებრაული მოსახლეობის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან დასახლებას წარმოადგენდა. სოფელში შემორჩენილი ებრაული სინაგოგა და სხვა კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები მუნიციპალიტეტის მრავალეთნიკურ ისტორიას ასახავს.

2026 წლის სტატისტიკური მონაცემების მიხედვით, მუნიციპალიტეტის მოსახლეობა შეადგენს 8 215 ადამიანს, მათ შორის 4 231 ქალია, ხოლო 3 984 — მამაკაცი.

მუნიციპალიტეტის დემოგრაფიული და სოციალური მდგომარეობის ძირითადი მაჩვენებლები წარმოდგენილია ცხრილში.

მაჩვენებელი	რაოდენობა
მოსახლეობის საერთო რაოდენობა	8 215
ქალი	4 231
მამაკაცი	3 984
0-დან 6 წლამდე ბავშვები	16
6-დან 18 წლამდე მოზარდები	739
მრავალშვილიანი ოჯახები	23
პენსიონერები	3710
სოციალური პაკეტის მიმღები შშმ პირები	488
მათ შორის 18 წლამდე პირები	17

სოციალურად დაუცველი ოჯახები	759
სოციალურად დაუცველი ოჯახების მონაცემთა ერთიან ბაზაში რეგისტრირებული პირები	1845

მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის სოციალურ-დემოგრაფიული სტრუქტურა მიუთითებს, რომ ადგილობრივი სოციალური პოლიტიკის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან მიმართულებას წარმოადგენს მოსახლეობის მოწყვლადი ჯგუფების მხარდაჭერა, მათ შორის ხანდაზმულთა, შშმ პირთა, ბავშვიანი და სოციალურად დაუცველი ოჯახების საჭიროებებზე რეაგირება.

მაღალმთიანი დასახლების სტატუსი მუნიციპალიტეტის ყველა დასახლებას გააჩნია, რაც ადგილობრივი მოსახლეობისთვის კანონმდებლობით განსაზღვრული სოციალური და ეკონომიკური შეღავათებით სარგებლობის შესაძლებლობას ქმნის.

მუნიციპალიტეტის დემოგრაფიული განვითარების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან გამოწვევას წარმოადგენს მოსახლეობის მიგრაცია, შრომისუნარიანი მოსახლეობის შემცირება, მოსახლეობის დაბერება და ახალგაზრდებისთვის დასაქმებისა და თვითრეალიზაციის შესაძლებლობების გაფართოების აუცილებლობა. აღნიშნული ფაქტორები მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს მუნიციპალიტეტის სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებაზე და მოითხოვს შესაბამისი მუნიციპალური პროგრამებისა და ღონისძიებების დაგეგმვას.

1.5. საგანმანათლებლო, კულტურული და სპორტული ინფრასტრუქტურა

ცაგერის მუნიციპალიტეტში ფუნქციონირებს საგანმანათლებლო, კულტურული და სპორტული დაწესებულებები, რომლებიც მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ადგილობრივი მოსახლეობის განათლების, კულტურული თვითმყოფადობის შენარჩუნებისა და ახალგაზრდების განვითარების საქმეში.

მუნიციპალიტეტში მოქმედებს 24 საჯარო სკოლა, სადაც სწავლობს 739 მოსწავლე. ასევე ფუნქციონირებს წმინდა ილია მართლის სახელობის გიმნაზია, რომელშიც 78 მოსწავლე სწავლობს.

სკოლამდელი განათლების მიმართულებით მუნიციპალიტეტში ფუნქციონირებს 14 საბავშვო ბაღი, სადაც აღსაზრდელთა საერთო რაოდენობა 164 ბავშვს შეადგენს.

კულტურული დაწესებულებები

მუნიციპალიტეტში კულტურული ცხოვრების განვითარებასა და ადგილობრივი ტრადიციების შენარჩუნებას ემსახურება სხვადასხვა კულტურულ-საგანმანათლებლო დაწესებულება, მათ შორის:

- ცაგერის კულტურის სახლი;
- მიუზიკლის თეატრი, რომლის პროგრამებში მონაწილეობს 48 მოსწავლე;
- ბავშვთა ფოლკლორული ანსამბლი „ხვამლი“ — 20 მონაწილით;
- ა(ა)იპ ცაგერის მუნიციპალიტეტის მთავარი ბიბლიოთეკა, ახალგაზრდული და საბავშვო განყოფილებებითა და 40 სასოფლო განყოფილებით;
- ვარლამ მახარობლიძის სახელობის ცაგერის ისტორიული მუზეუმი;
- სურათების გალერეა;
- ლადო ასათიანის სახლ-მუზეუმი;
- არჩილ გელოვანის სახლ-მუზეუმი;
- სევერიან ისიანის სახლ-მუზეუმი;
- არქეოლოგიურ-ეთნოგრაფიული მუზეუმი „ღია ცის ქვეშ“.

სახელოვნებო და სპორტული დაწესებულებები

მოსახლეობის შემოქმედებითი და ფიზიკური განვითარების ხელშეწყობის მიზნით მუნიციპალიტეტში ფუნქციონირებს:

- დაწყებითი სამუსიკო განათლების სკოლა — 65 მოსწავლით;
- სამხატვრო სკოლა — 50 მოსწავლით;
- ა(ა)იპ ესთეტიკური აღზრდის ცენტრი — 150 აღსაზრდელით;
- კომპლექსური სპორტული სკოლა — 143 აღსაზრდელით;
- ა(ა)იპ საფეხბურთო კლუბი „ხვამლი“ — 64 აღსაზრდელით;
- ა(ა)იპ ფრენბურთის კლუბი „ცაგერი“ — 60 აღსაზრდელით.

აღნიშნული დაწესებულებები ხელს უწყობს ახალგაზრდების განათლების, სპორტული აქტივობისა და შემოქმედებითი უნარების განვითარებას, ასევე ადგილობრივი კულტურული მემკვიდრეობისა და ტრადიციების შენარჩუნებას.

1.6. ისტორიული და კულტურული მემკვიდრეობა

ცაგერის მუნიციპალიტეტი მდიდარია ისტორიული და კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებით, რომლებიც სხვადასხვა ისტორიულ ეპოქას ასახავს და მუნიციპალიტეტის კულტურულ იდენტობას განსაზღვრავს.

ისტორიული ძეგლების მნიშვნელოვანი ნაწილი დაკავშირებულია ქრისტიანული კულტურისა და საეკლესიო არქიტექტურის განვითარებასთან. მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე შემორჩენილია სხვადასხვა პერიოდის ეკლესია-მონასტრები, ციხე-სიმაგრეები და არქეოლოგიური ობიექტები.

განსაკუთრებით აღსანიშნავია:

- მურში მდებარე წმინდა მაქსიმე აღმსარებლის მონასტერი;
- მურის ციხეთა კომპლექსი;
- გვესოს ციხეთა კომპლექსი;
- დეხვირის ციხეთა კომპლექსი;
- ორბელის ციხე;
- გონის წმინდა გიორგის ეკლესია;
- ჩქუმის ნამარნევის ეკლესია;
- ცხეთის წმინდა გიორგის ეკლესია;
- თაბორის ფერისცვალების ეკლესია;
- სოფელ ლაილაშის ისტორიული სინაგოგა;
- სოფელ ლაილაშის სომხური ეკლესიის ნანგრევები.

მუნიციპალიტეტის კულტურული მემკვიდრეობა წარმოადგენს მნიშვნელოვან რესურსს კულტურული ტურიზმის განვითარებისათვის. ისტორიული ძეგლების დაცვა, მოვლა-პატრონობა, აღდგენა და ტურისტულ მარშრუტებში ჩართვა ხელს შეუწყობს როგორც ადგილობრივი იდენტობის შენარჩუნებას, ისე მუნიციპალიტეტის ტურისტული პოტენციალის ზრდას.

1.7. ბუნებრივი ღირსშესანიშნაობები და ტურისტული პოტენციალი

ცაგერის მუნიციპალიტეტი გამოირჩევა უნიკალური ბუნებრივი გარემოთი, მრავალფეროვანი ლანდშაფტებითა და ტურისტული რესურსებით. მთიანი რელიეფი, ტყის მასივები, მდინარეები, ჩანჩქერები, ბუნებრივი ტბები და ხედები ქმნის ეკოლოგიური, სათავგადასავლო და შემეცნებითი ტურიზმის განვითარების ხელსაყრელ პირობებს.

მუნიციპალიტეტის მნიშვნელოვან ბუნებრივ ღირსშესანიშნაობებს წარმოადგენს:

- ხვამლის მთა;
- ასხის მასივი;
- ქულბაქის ტბები;
- საირმის სვეტები;
- რაჩხის ჩანჩქერი;
- ჩქუმის ჩანჩქერი;
- ღვირიშის ჩანჩქერი.

ბუნებრივი რესურსების მრავალფეროვნება მუნიციპალიტეტს საშუალებას აძლევს განავითაროს ტურიზმის სხვადასხვა მიმართულება, მათ შორის ეკოტურიზმი, სამთო და სათავგადასავლო ტურიზმი, საფეხმავლო მარშრუტები და ბუნებაზე ორიენტირებული დასვენება.

ტურისტული პოტენციალის სრულად გამოყენებისთვის მნიშვნელოვანია ტურისტული ინფრასტრუქტურის განვითარება, ბუნებრივი ობიექტების ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესება, მარშრუტების მოწყობა, საინფორმაციო ნიშნულების განთავსება და ადგილობრივი მოსახლეობის ჩართულობის გაზრდა ტურისტულ საქმიანობაში.

1.8. კურორტები და რეკრეაციული ზონები

ცაგერის მუნიციპალიტეტს გააჩნია საკურორტო და რეკრეაციული რესურსები, რომელთა განვითარებას მნიშვნელოვანი წვლილის შეტანა შეუძლია ადგილობრივი ეკონომიკის გაძლიერებაში.

მუნიციპალიტეტის საკურორტო და რეკრეაციული პოტენციალის მქონე ტერიტორიებს მიეკუთვნება:

- ლაშიჭალა;
- ახალჭალა.

აღნიშნული ტერიტორიების განვითარება დაკავშირებულია ბუნებრივი გარემოს შენარჩუნებასთან, ტურისტული ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესებასთან და შესაბამისი მომსახურების სფეროს გაფართოებასთან.

საკურორტო და რეკრეაციული ზონების ეფექტიანი გამოყენება ხელს შეუწყობს ტურისტული ნაკადების ზრდას, ადგილობრივი მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარებას, მოსახლეობის დასაქმებასა და მუნიციპალიტეტის ეკონომიკური შესაძლებლობების გაფართოებას.

1.9 მუნიციპალიტეტის ეკონომიკა

ცაგერის მუნიციპალიტეტის ეკონომიკური განვითარება ძირითადად ეფუძნება სოფლის მეურნეობას, მცირე და საშუალო მეწარმეობას, ვაჭრობასა და მომსახურების სფეროს, აგრეთვე ადგილობრივი ბუნებრივი რესურსების გამოყენებასა და გადამუშავებას. მუნიციპალიტეტს გააჩნია ეკონომიკური განვითარების მნიშვნელოვანი პოტენციალი, განსაკუთრებით სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოებისა და გადამუშავების, მევენახეობა-მეღვინეობის, მეფუტკრეობისა და ტურიზმის მიმართულებით.

მუნიციპალიტეტის სხვადასხვა სოფელში ფუნქციონირებს საოჯახო ტიპის მარნები. განვითარებულია მეფუტკრეობა, ველური ხილის შეგროვება და გადამუშავება, სამკურნალო მცენარეების შეგროვება და მეთევზეობა. სოფელ წიფერჩში ფუნქციონირებს თანამედროვე სტანდარტების შესაბამისი ცხოველთა სასაკლაო, ხოლო სოფელ ბარდნალაში — ხე-ტყის გადამამუშავებელი საწარმო. სოფელ ქულბაქში განვითარებულია მეთევზეობის მიმართულება. ამასთანავე, ადგილობრივი ეკონომიკის გაძლიერებისათვის მნიშვნელოვანია ქალთა სამეწარმეო საქმიანობის ხელშეწყობა და მათთვის ეკონომიკური შესაძლებლობების გაფართოება.

მუნიციპალიტეტის ეკონომიკური განვითარების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან მიმართულებას წარმოადგენს ადგილობრივი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოებისა და გადამუშავების შესაძლებლობების გაფართოება. ამ მიზნით პერსპექტიულია ყურძნის გადამამუშავებელი ორი საწარმოს, ხილისა და კენკროვანი კულტურების მიმღები და გადამამუშავებელი საწარმოს შექმნა, აგრეთვე ხე-ტყისა და სხვა ადგილობრივი ბუნებრივი რესურსების გადამუშავებაზე ორიენტირებული საწარმოების განვითარება.

2026 წლის ნოემბრის მდგომარეობით, მოწოდებული მონაცემების თანახმად, მუნიციპალიტეტის ეკონომიკის მოცულობა 37,1 მილიონ ლარს შეადგენს. ეკონომიკური საქმიანობის სტრუქტურაში ვაჭრობისა და მომსახურების სფეროს წილი 34%-ია, სამშენებლო საქმიანობის — 20%, სამთო-მოპოვებითი და გადამამუშავებელი მრეწველობის — 5%, ხოლო სოფლის მეურნეობისა და სხვა სექტორების ერთობლივი წილი — 41%.

მუნიციპალიტეტის ეკონომიკური განვითარების ძირითად გამოწვევებს წარმოადგენს გადამამუშავებელი საწარმოების სიმცირე, ადგილობრივი პროდუქციის რეალიზაციისა და ბაზრებზე წვდომის შეზღუდული შესაძლებლობები და საწარმოო ინფრასტრუქტურის შემდგომი განვითარების საჭიროება.

ეკონომიკური პოტენციალის ეფექტიანი გამოყენება, ადგილობრივი წარმოების ხელშეწყობა და საინვესტიციო გარემოს გაუმჯობესება ხელს შეუწყობს ახალი სამუშაო ადგილების შექმნას, მოსახლეობის დასაქმებას, მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარებასა და მუნიციპალიტეტის ეკონომიკური მდგრადობის გაძლიერებას.ცვლილება.

დასახელება	მოსახლეობა	ფართობი (კვ.კმ)	შემოსავლები (ათას ლარებში)	გადასახდელები (ათას ლარებში)
სულ საქართველო (ნაერთი)	3,941,100.00	69,700.00	27,665, 000. 00	30,736,000.00
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვ.სვანეთის რეგიონი	29,5	4 954	-	-
ცაგერის მუნიციპალიტეტი	8 215	756	26275,3	29082,0
პროცენტი საქართველოსთან	0,208	1,08	0,01	0,001
პროცენტი რეგიონთან	27.85	15,26	-	-

თავი II. ძირითადი ფინანსური მაჩვენებლები

2.1 შემოსავლების და ხარჯების აგრეგირებული მაჩვენებელი 2027-2030 წლებისთვის

საშუალოვადიან პერიოდში საბიუჯეტო შემოსულობების პროგნოზული გათვლებისას, გათვალისწინებულ იქნა 2027-2030 წლებისათვის ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრული მაკროეკონომიკური და ფისკალური მონაცემები. ასევე ბიუჯეტის ძირითადი მაჩვენებლები, რომლის მიხედვითაც

განისაზღვრა ცაგერის მუნიციპალიტეტის 2027-2030 წლების შემოსულობების პროგნოზი საშუალოვადიან პერიოდში. დღგ-დან შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებლები დათვლილია საბიუჯეტო კოდექსის 71-ე მუხლის შესაბამისად.

მუნიციპალიტეტის 2027-2030 წლის შემოსავლებისა და ხარჯების საპროგნოზო აგრეგირებული მაჩვენებლები განისაზღრვა შემდეგნაირად:

ბიუჯეტის ძირითადი მაჩვენებლები						
დასახელება	2025 წლის ფაქტი	2026 წლის პროგნოზი	2027 წლის პროგნოზი	2028 წლის პროგნოზი	2029 წლის პროგნოზი	2030 წლის პროგნოზი
შემოსავლები	**24014,4**	**26269,8**	**22290,0**	**17911.8**	**18888.8**	**20259.0**
გადასახადები	13021,7	13610,2	13610,2	15308.1	16050.7	17270.5
გრანტები	10564,0	12214,6	6728,2	2109.3	2317.5	2440.3
მ.შ. სახელმწიფო ბიუჯეტიდან მისაღები გრანტები	10564,0	12214,6	6728,2	2109.3	2317.5	2440.3
სხვა შემოსავლები	428,7	445,0	470,0	494.4	520.6	548.2
ხარჯები	**14921,1**	**16594,9**	**19342,2**	**17526.9**	**15807,2**	**19403.9**
შრომის ანაზღაურება	3519,8	3875,1	4588,2	4519.6	3900,9	5011.3
საქონელი და მომსახურება	2637,8	3263,3	3850,8	2481.4	2301,5	2751.4

პროცენტი	6,0	3,0	0	0	0	0
სუბსიდიები	7495,6	8296,0	9513,2	9331.5	9826.1	10316.9
გრანტები	75,0	50,0	110	0	0	0
სოციალური უზრუნველყოფა	734,8	886,4	1103	964.9	1016.0	1069.8
სხვა ხარჯები	452,1	221,2	177	229.5	241.7	254.5
საოპერაციო სალდო	**9093,3**	**9742,2**	**2948**	**384.9**	**433.0**	**855.1**
არაფინანსური აქტივების ცვლილება	**8721,9**	**12446.6**	**2948**	**340**	**340**	**580,0**
ზრდა	8827,0	12526.6	3028	410	410	650,0
კლება	105,1	80,0	80	70,0	70,0	70,0
მთლიანი სალდო	**371,4**	**-2704.4**	**0**	**44.9**	**93.0**	**275.1**
ფინანსური აქტივების ცვლილება	**315,8**	**-2732.2**	**0**	**44.9**	**93.0**	**275.1**
ზრდა	415,7	0	0	0	0	0
კლება	99,9	2732.2	0	44.9	93.0	275.1
ვალდებულებების ცვლილება	**55,6**	**-27.8**	**0**	**0**	**0**	**0**
ზრდა	0	-	-	-	-	-
საგარეო						
საშინაო	0					
კლება	55,6	27.8	0	0	0	0
საგარეო						
საშინაო	55,6	27.8	27,8	0	0	0

ბალანსი	(0.00)	-	0.00	(0.00)	(0.00)	(0.00)

2.2 გასული 2025 წლის და მიმდინარე 2026 წლის 9 თვის ბიუჯეტის შესრულება

2025 წელი - ბიუჯეტის შესრულების ანალიზი

2025 წელი - ბიუჯეტის შესრულების ანალიზი

მუნიციპალიტეტის 2025წლის ბიუჯეტის შემოსულობების (შემოსავლები, არაფინანსური აქტივების კლება, ფინანსური აქტივების კლება, ვალდებულებების ზრდა) და ნაშთი ცვლილების გეგმა განისაზღვრა 23719.7 ათასი ლარით, ფაქტიურმა შესრულებამ შეადგინა 24119.5 ათასი ლარი, ანუ გეგმის 97.4%-ი.

ბიუჯეტის **შემოსავლების** (გადასახადები, გრანტები, სხვა შემოსავლები) სახით მობილიზებულია 24014.4 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის (23639.7 ათასი ლარი) 97.7% და მთლიანი - შემოსულობების 99.6% შეადგინა. მათ შორის:

გადასახადების სახით მობილიზებულია 13021.7 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის 12655.0 ათასი ლარის 102.9%. წინა წელთან შედარებით (ფაქტი – 11264.7 ათასი ლარი) მიმდინარე პერიოდში 1757.0 ათასი ლარით მეტი შემოსავალია მიღებული. აღნიშნული გამოწვეულია გადასახადის გადამხდელთა პირადი აღრიცხვის ბარათების გაერთიანებით, რამაც გადამხდელებს საშუალება მისცა გადასახადის ერთ სახეობაში არსებული ზედმეტობით დაფაროს სხვა საგადასახადო ვალდებულება ან გამოიყენოს იგივე გადასახადში. აკუმულირებული თანხის უდიდესი ნაწილი ქონების გადასახადზე მოდის. ქონების გადასახადიდან მიღებულია 1238.3ათასი ლარი, მათ შორის: საწარმოთა ქონების გადასახადი - 1136.7 ათასი ლარი, მიწის გადასახადი - 101.7ათასი ლარი.

გრანტების სახით მიღებულია 10564.0 ათასი ლარი, მათ შორის: უცხო სახელმწიფოთა მთავრობებიდან მიღებული გრანტები - 0 ათასი ლარი, მიზნობრივი ტრანსფერი დელეგირებული უფლებამოსილების განსახორციელებლად – 851.2 ათასი ლარი, საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდიდან

კაპიტალური ტრანსფერის სახით მიღებულია - 7247.8 ათასი ლარი, სპეციალური ტრანსფერის სახით - 2465.0ათასი ლარი,

სხვა შემოსავლების სახით მობილიზებულია 428.7 ათასი ლარი, რაც საპროგნოზო მაჩვენებლის 481.9ათასი ლარის 89.0%-ია.

ათასი ლარი

დასახელება	2025 წელი			
	გეგმა	ფაქტი	+/-	%
შემოსავლები	**23639.7**	**24014.4**	**+374.7**	**97.7**
გადასახადები	12655	13021.7	+366.7	102.9
გრანტები	10502.8	10564	-61.2	100.6
სხვა შემოსავლები	481.9	428.7	-53.2	89.0

არაფინანსური აქტივების კლებიდან 2025 წელს მობილიზებული იქნა 105.1 ათასი ლარის შემოსავალი, რაც გეგმის (80.0ათასი ლარის) 131.4%-ია. მათ შორის: ძირითადი აქტივების გაყიდვიდან მიღებულია 76.2 ათასი ლარი, არაწარმოებული აქტივების (მიწის) გაყიდვიდან - 28.9 ათასი ლარი, ხოლო მატერიალური მარაგების გაყიდვიდან - 0 ათასი ლარი. არაფინანსური აქტივების რეალიზაციიდან მიღებული თანხების წილი შემოსულობებში 0.004% შეადგენს.

ფინანსური აქტივების კლების სახით ასახულ იქნა 99.9 ათასი ლარი, რაც გეგმის 2416.3 ათასი ლარის 4.1%-ია.

ფინანსური აქტივების ზრდის სახით ასახულ იქნა 415,7 ათასი ლარი, რომლის ზრდა დაგეგმილი არ იყო.

ვალდებულებების კლება განისაზღვრა 55,6 ათასი ლარი (მუნიციპალური განვითარების ფონდიდან აღებული სესხი ნაგავმზიდების და ურნების შესყიდვის მიზნით მიზნით).

2025 წლის დასაწყისისათვის ბიუჯეტის ანგარიშებზე არსებულმა ნაშთმა მთლიანობაში შეადგინა 2416,3 ათასი ლარი.

2025 წელს **გადასახდელების** საკასო შესრულების მაჩვენებელი დაფიქსირდა 91,1%, რაც 23803,7 ათას ლარს შეადგენს.

მუნიციპალიტეტის 2025 წლის ბიუჯეტით გამოყოფილი ასიგნებები ფუნქციონალური კლასიფიკაციის მიხედვით შემდეგნაირად მიიმართა:

- ✓ საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურება – 5471.7ათასი ლარი;
- ✓ ეკონომიკური საქმიანობა –7840.2 ათასი ლარი;
- ✓ გარემოს დაცვა – 1109.2 ათასი ლარი;
- ✓ საბინაო–კომუნალური მეურნეობა – 1937.5 ათასი ლარი;
- ✓ ჯანმრთელობის დაცვა –187.6 ათასი ლარი;
- ✓ დასვენება, კულტურა და რელიგია – 3933.9 ათასი ლარი;
- ✓ განათლება –2305.8 ათასი ლარი;
- ✓ სოციალური დაცვა – 1022.3ათასი ლარი.

ცაგერის მუნიციპალიტეტის 2025 წლის ბიუჯეტების ხარჯების სტრუქტურა ფუნქციონალურ ჭრილში (ათას ლარებში)

დასახელება	**2024 წელი**	
საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურება	5471.7	23.0
ეკონომიკური საქმიანობა	7840.2	32.9
გარემოს დაცვა	1109.8	4.7
საბინაო-კომუნალური მეურნეობა	1937.5	8.1
ჯანმრთელობის დაცვა	187.6	0.8
დასვენება და კულტურა	3933.9	16.5
განათლება	2305.8	9.7
სოციალური დაცვა	1022.3	4.3
სულ ხარჯები	**23808.7**	100.0

2025 წელს განსაზღვრულ პრიორიტეტებზე მიმართულმა სახსრებმა შეადგინა 23808.7ათასი ლარი, რაც გეგმის (26136.0 ათასი ლარი) 91.1%-ია. მათ შორის:

- ✓ ინფრასტრუქტურის განვითარება - 9893.8 ათასი ლარი, რაც გეგმის (12078.4 ათასი ლარი) 81.9%-ია;
- ✓ დასუფთავება და გარემოს დაცვა - 993.8 ათასი ლარი, რაც გეგმის (994.0 ათასი ლარი) 99.9%-ია;
- ✓ განათლება - 2305.8 ათასი ლარი, რაც გეგმის (2320.3 ათასი ლარი) 99.4%-ია;
- ✓ კულტურა, სპორტი და ახალგაზრდობა 3874.2 ათასი ლარი, რაც გეგმის (3901.1ათასი ლარი) 99.3%-ია;
- ✓ წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოები, საერთო დანიშნულების ხარჯები - 5527.3 ათასი ლარი, რაც გეგმის (5603.3 ათასი ლარი) 98.6%-ია.
- ✓ ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა - 1208.9 ათასი ლარი, რაც გეგმის (1238.8 ათასი ლარი) 97.6%-ია;

2025 წელს მოქმედებდა ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის პროგრამები, მათ შორის:

- ✓ მრავალშვილიანი ოჯახების დახმარების პროგრამა (პროცესში ჩართულ ბენეფიციართა რაოდენობაა 26 თანხით 29,2 ათ,ლარი);
- ✓ 0-18 წლამდე ასაკის ცელიაკით და ფენილკეტონურიით დაავადებულ ბავშვთა საკვების ხარჯის თანადაფინანსება(პროცესში ჩართულია 1 ბენეფიციარი თანხით 3,6ათ,ლარი):
- ✓ 0-დან 18 წლამდე ასაკის აუტისტური სპექტრის აშლილობის და ადრეული განვითარების შეფერხების მქონე ბავშვთა რეაბილიტაცია/აბილიტაციისათვის სატრანსპორტო ხარჯის თანადაფინანსება(პროცესში ჩართულ ბენეფიციართა რაოდენობაა 12 თანხით41,4ათ,ლარი);
- ✓ ომის მონაწილე ვეტერანებისა და მათი ოჯახების დახმარების პროგრამა (პროცესში ჩართულ ბენეფიციართა რაოდენობაა 68 თანხით 13,6ათ,ლარი);
- ✓ უპატრონო მიცვალებულთა სარიტუალო მომსახურება(10 ბენეფიციარი თანხით 4,5ათ,ლარი)
- ✓ უსახლკარო და მძიმე საცხოვრებელ პირობებში მყოფი ოჯახების დროებითი თავშესაფრით უზრუნველყოფა(პროცესში ჩართულ ბენეფიციართა რაოდენობაა 9 თანხით 36,6ათ,ლარი);
- ✓ სოციალურად დაუცველი ოჯახების ერთჯერადი დახმარება(პროცესში ჩართულ ბენეფიციართა რაოდენობაა 116 თანხით 19,8ათ,ლარი);
- ✓ თირკმლის უკმარისობით დაავადებულთა დახმარება(პროცესში ჩართულ ბენეფიციართა რაოდენობაა 12 თანხით31,5ათ,ლარი);

- ✓ შშმ პირის სტატუსის მქონე ბენეფიციართა დახმარება(0-დან 18წლამდე)(პროცესში ჩართულ ბენეფიციართა რაოდენობაა 4 თანხით 1,2ათ,ლარი);
- ✓ უმაღლესი სასწავლებლის მაღალი აკადემიური მოსწრების სტუდენტის სწავლის წახალისება(I და II საფეხური ბენეფიციართა რაოდენობა 2 თანხით 2,0ათ,ლარი)
- ✓ პროფესიულ სასწავლებლებში სწავლის მსურველ მოქალაქეთა ხელშეწყობის მიზნით ფულადი დახმარებაპროცესში ჩართულ ბენეფიციართა რაოდენობაა 2 თანხით 2,0ათ,ლარი);
- ✓ ორსულთა დახმარება (პროცესში ჩართულ ბენეფიციართა რაოდენობა 11,2 თანხით 19,2ათ,ლარი);
- ✓ მარტოხელა მშობლის ფულადი დახმარება. (პროცესში ჩართულ ბენეფიციართა რაოდენობა 9 თანხით 3,6ათ,ლარი);
- ✓ ხანდაზმულთა ფულადი დახმარება.(პროცესში ჩართულ ბენეფიციართა რაოდენობა 71 თანხით 14,9ათ,ლარი);
- ✓ ჩერნობილის ატომური აფეთქების და 1989წლის 9აპრილის დროს დაზარალებულთა ერთჯერადი დახმარება.(პროცესში ჩართულ ბენეფიციართა რაოდენობა 9 თანხით 0,9ათ,ლარი);
- ✓ 6-18წლამდე ასაკის შშმ პირებისა და ინკლუზიური ბავშვებისათვის საკვირაო სკოლის დაფინანსება(პროცესში ჩართულ ბენეფიციართა რაოდენობა 7 თანხით 27,6ათ,ლარი);
- ✓ 0-დან 18 წლამდე შშმ ბავშვებზე საჩუქრები(პროცესში ჩართულ ბენეფიციართა რაოდენობა 26 თანხით 5,2ათ,ლარი);
- ✓ ზამთრის თბობისათვის შეშით უზრუნველყოფა(პროცესში ჩართულ ბენეფიციართა რაოდენობა 59 თანხით 29,5ათ,ლარი);
- ✓ შშმ პირთა თვითდასაქმების პროგრამა(პროცესში ჩართულ ბენეფიციართა რაოდენობა 1 თანხით 2,9ათ,ლარი);
- ✓ ნაწოლების საწინააღმდეგო ლეიბების, ეტლის შეძენ(პროცესში ჩართულ ბენეფიციართა რაოდენობა 11 თანხით 1,7ათ,ლარი);
- ✓ სოციალურად დაუცველი მოსახლეობის უფასო ერთჯერადი კვება(პროცესში ჩართულ ბენეფიციართა რაოდენობა 79 თანხით 13,6ათ,ლარი);

- საგზაო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესების ღონისძიებებზე, გზების მოვლა-შენახვაზე, ახალი გზების

მშენებლობაზე, შიდა ქუჩების რეაბილიტაციაზე, ბორდიურის და ქვაფენილით მოწყობის სამუშაოებზე დახარჯული იქნა 6275,5 ათასი ლარი;

- წყლის სისტემების რეაბილიტაცია და ექსპლუატაციაზე დაიხარჯა 469,1ათ.ლარი

- სანიაღვრე არხების მშენებლობა რეაბილიტაცია და ექსპლოატაციაზე დაიხარჯა 41,4 ათ.ლარი
- საკანალიზაციო სისტემის მოწყობა რეაბილიტაციის ღონისძიებებზე დაიხარჯა 74,7 ათ.ლარი.
- გარე განათების მოწყობა რეაბილიტაცია და ექსპლოატაცია 432,7ათ.ლარი.
- კეთილმოწყობის ღონისძიებები 1018,0 ათ.ლარი.
- ქალაქის განვიტარების გეგმის საპროექტო-სახარჯთაღრიცხვო, ზედამხედველობის და ექსპერტიზის ხარჯები 295,8 ათ.ლარი.
- სოფლის მხარაჭერის პროგრამა 608,5 ათ,ლარი.
- მუნიციპალური ტრანსპორტის სუბსიდირება 535,1 ათ,ლარი.
- დონორ ორგანიზაციებთან ერთად ერთობლივი ინფრასტრუქტურული პროექტების თანადაფინანსება 22,6ათ.ლარი
- დასუფთავება და გარემოს დაცვა - 993,8ათ.ლარი.
- სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების ხელშეწყობის მიზნით მიიმართა 2305,8 ათასი ლარი (მუნიციპალიტეტში ფუნქციონირებს 15 საბავშვო ბაგა და ირიცხება საშუალოდ 213 აღსაზრდელი).
- სესხების მომსახურებასა და ვალების დაფარვაზე მიმართული იყო 55,6ათასი ლარი.

2026 წლის ბიუჯეტის 9 თვის მაჩვენებლები

მუნიციპალიტეტის 2026 წლის 9 თვის მონაცემებით 2026 წლის წლიური დაზუსტებული ბიუჯეტის მოცულობა შეადგენს 28372,3 ათას ლარს. ბიუჯეტის შემოსავლების სახით 2026 წლის 9 თვის მონაცემებით მობილიზებულია 17172,6 ათასი ლარი, რაც წლიური გეგმის (29082,0 ათასი ლარი) 59,1%-ია, მათ შორის:

გადასახადების ფაქტიურმა შესრულებამ 9 თვეში შეადგინა 11515,9 ათასი ლარი, რაც წლიური გეგმის (16527,5ათასი ლარი) 69,7%-ია;

გრანტების სახით ბიუჯეტში ჩარიცხულია 5667, ათასი ლარი, რაც წლიური გეგმის (12220,1 ათასი ლარი) 46,4%-ია, აქედან: სხვა სახელმწიფო ერთეულებიდან მიღებული გრანტები, კერძოდ: მიზნობრივი ტრანსფერი დელეგირებული უფლებამოსილების განსახორციელებლად – 461,7ათასი ლარი, სპეციალური ტრანსფერის სახით - 1761,5ათასი ლარი, კაპიტალური ტრანსფერი - 3444 ათ,ლარი.

სხვა შემოსავლების სახით მობილიზებულია 303,5 ათასი ლარი, რაც წლიური გეგმის (445,0 ათასი ლარი) 68,2%-ია, მათ შორის: პროცენტების სახით მიღებულია 60,2 ათასი ლარი, რენტის სახით მობილიზებულია 100 ათასი ლარი, საქონლისა და მომსახურების რეალიზაციიდან მიღებულია 42,1ათასი ლარი, სანქციები (ჯარიმები და საურავები) –63,9ათასი ლარი, შერეული და სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავლებიდან მიღებულია 37,3 ათასი ლარი.

არაფინანსური აქტივები რეალიზაციიდან მობილიზებულია 43,2ათასი ლარი, რაც გეგმის (80,0 ათასი ლარი) 54,0%-ია, მათ შორის: ძირითადი აქტივების გაყიდვიდან 19,2 ათასი ლარი, არაწარმოებული აქტივების (მიწის) გაყიდვიდან 24,0 ათასი ლარი.

2026 წლის 1 იანვრისათვის ბიუჯეტის ანგარიშებზე არსებულმა ნაშთმა შეადგინა 2732,2 ათასი ლარი, ხოლო 1 ივლისისათვის ბიუჯეტის ანგარიშებზე არსებული ფულადმა სახსრებმა გამოყენებამ შეადგინა 2402,4 ათასი ლარი.

ცაგერის ბიუჯეტის 2024–2026 წლის შემოსულობების შესახებ (ათას ლარებში)

	2024 წლის 9 თვე	**2025 წლის 9თვე**	**2026 წლის 9 თვე**
გადასახადები	**5667,2**	**6535,9**	**10828.8**
ქონების გადასახადი	850,7	1072,5	1526.4
სხვა გადასახადები(დღგ)	4816,5	5463,3	9302.4
გრანტები	**3047,7**	**3043,4**	**5667.2**

სხვა შემოსავლები	**154,3**	**190,8**	**303,5**
შემოსავლები საკუთრებიდან	64,2	92,4	160,1
საქონლისა და მომსახურების რეალიზაცია	21,2	17,8	100
სანქციები (ჯარიმები და საურავები)	23,5	15,7	63,9
შერეული და სხვა არაკლასიფიცირებული შემოსავლები	45,4	64,8	37,3
არაფინანსური აქტივების კლება	**2,0**	**60,1**	**42,3**
შემოსულობა ძირითადი აქტივების გაყიდვიდან	-	46,5	19,3
შემოსულობა არაწარმოებლური აქტივების (მიწის) გაყიდვიდან	2,0	13,6	24,0
ფინანსური აქტივების კლება	**-522,9**	**-177**	**0**
სულ შემოსულობების ჯამი	**8871,2**	**9793,7**	**16842,8**

2026 წელს ფუნქციონალურ ჭრილში განსაზღვრულ პრიორიტეტებზე 9 თვის განმავლობაში მიმართულ იქნა 17195,8 ათასი ლარი (წლიური გეგმის 23726,5ათასი) ლარის 72,5%-ი. მათ შორის:

- ✓ საბინაო-კომუნალური მეურნეობა – 1273,0 ათასი ლარით;
- ✓ ეკოლოგიური მდგომარეობის შენარჩუნება და გაუმჯობესება –892,1ათასი ლარით;
- ✓ ეკონომიკის განვითარების ხელშეწყობა – 5200,8 ათასი ლარით;
- ✓ ჯანმრთელობის დაცვა - 150,5ათ.ლარი
- ✓ სოციალური დაცვა – 588,6 ათასი ლარით;

- ✓ განათლება – 2007,5 ათასი ლარით;
- ✓ დასვენება, კულტურა, რელიგია – 3128,2ათასი ლარით;
- ✓ წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოები – 3955,1ათასი ლარით.

ცაგერის მუნიციპალიტეტის 2024-2026 წლების ბიუჯეტების ხარჯების სტრუქტურა ფუნქციონალურ ჭრილში (ათას ლარებში)

დასახელება	2024 წელი		2025წელი		2026წელი	
საერთო დანიშნულების სახელმწიფო მომსახურება	3586,3	23,4	3845,0	23,7	3955,1	23,1
ეკონომიკური საქმიანობა	5257,7	34,2	5165,4	31,7	5200,8	30,4
გარემოს დაცვა	895,4	5,9	811,6	5,1	892,1	5,2
საბინაო-კომუნალური მეურნეობა	1269,9	8,4	968,1	6,0	1273,0	7,5
ჯანმრთელობის დაცვა	123,7	0,1	142,6	0,1	150,5	0,1
დასვენება და კულტურა	2111,9	13,8	2895,2	17,9	3128,2	18,3
განათლება	1374,4	9,0	1671,3	10,3	2007,5	11,9

სოციალური დაცვა	785,5	5,2	827,8	5,2	588,6	3,5
სულ ხარჯები	**15404,8**	100.0	**16327,0**	100.0	**17195,8**	100

- 2026 წელს პირველად ამოქმედდა ჯანდაცვის ახალი პროგრამები, მათ შორის:

✓ შშმ პირთა თვითდასაქმების ხელშეწყობის პროგრამა.

✓ პერსონალური ასისტენტის სერვისი.

✓ ახალშობილთა ოჯახების ერთჯერადი ფინანსური დახმარების პროგრამა

- 2026 წელს მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მცხოვრებ სოციალურად დაუცველ ოჯახებზე და სხვა მოქალაქეებზე სოციალური დახმარებების და სხვადასხვა შეღავათებით უზრუნველყოფისათვის გამოყოფილია 407,8 ათასი ლარი;

- მრავალშვილიანი ოჯახების დახმარების პროგრამა - 21,3 ათ,ლარი
- სამედიცინო დახმარება - 264,3ათ, ლარი
- ომის მონაწილე ვეტერანების და მათი ოჯახების დახმარება - 11,2ათ, ლარი,
- უპატრონო მიცვალებული სარიტუალო მომსახურება - 1,8ათ,ლარი.
- უსახლკარო და მძიმე საცხოვრებელ პირობებში მყოფი ოჯახების დროებითი თავშესაფარით უზრუნველყოფისათვის - 18,5 ლარი.
- სოციალურად დაუცველი ოჯახების ერთჯერადი დახმარება - 7,1ათ, ლარი
- თირკმლის უკმარისობით დაავადებულთა დახმარება - 31,5ათ, ლარი
- ხანდაზმულთა დახმარება 14,7ათ,ლარი
- ორსულთა სრულფასოვანი კვება - 16,4 ათ,ლარი
- მარტოხელა მშობლების დახმარება - 4,4ათ, ლარი
- შშმ პირის სტატუსის მქონე პირთა დახმრება 1,2ათ.ლარი.

- 0-დან 18 წლამდე ასაკის აუტისტური სპექტრის აშლილობის და ადრეული განვითარების შეფერხების მქონე ბავშვთა რეაბილიტაცია/აბილიტაციისათვის სატრანსპორტო ხარჯის თანადაფინანსება - 30,9ათ.ლარი
- 18 წლამდე შშმ პირის სტატუსის მქონე ბენეფიციართა დახმარება - 2,7ათ,ლარი
- ჩერნობილის ატომური აფეთქების და 1989წლის 9აპრილის დროს დაზარალებულთა ერთჯერადი დახმარება - 900ლარი
- 6-18წლამდე ასაკის შშმ პირებისა და ინკლუზიური ბავშვებისათვის საკვირაო სკოლის დაფინანსება 20,8ათ,ლარი
- 0-დან 18 წლამდე შშმ ბავშვებზე საჩუქრები - 3,6ათ.ლარი
- ზამთრის თბობისათვის შეშით უზრუნველყოფა - 26,5ათ,ლარი
- ნაწოლების საწინააღმდეგო ლეიბების, ეტლის შეძენა - 4,8ათ,ლარი
- სოციალურად დაუცველი მოსახლეობის უფასო ერთჯერადი კვება - 98,9ათ,ლარი

- 2026 წელს საგზაო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა-რეაბილიტაციისათვის დაგეგმილია 4299,5 ათასი ლარი, გრძელდება საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარებისკენ მიმართული მრავალმხრივი სამუშაოები, რათა გაუმჯობესდეს ცენტრალური და შიდა კვარტალური გზების მდგომარეობა;
- საინჟინრო ნაგებობებისა და ინფრასტრუქტურის ობიექტების მშენებლობა და აღდგენა–რეკონსტრუქციისათვის გამოყოფილია 2212,0 ათასი ლარი. გრძელდება საინჟინრო ინფრასტრუქტურის ობიექტების (კომუნიკაციები, საყრდენი კედლები, ხიდები) გაუმჯობესება, საკანალიზაციო და სანიაღვრე ქსელების გამიჯვნით ეკოლოგიური გარემოს გაუმჯობესება და მოსახლეობისათვის უსაფრთხო საცხოვრებელი გარემოს შექმნა;
- დასუფთავების და გარემოს დაცვის მიზნით დაგეგმილია 854,3 ათ.ლარი
- კულტურის, სპორტის და სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების საქმიანობის გაუმჯობესების გამოყოფილია 6149,2 ათასი ლარი;
- სესხების მომსახურებასა და ვალების დაფარვაზე მიიმართება 27,8ათასი ლარი.

თავი III. მუნიციპალიტეტის პრიორიტეტები და პროგრამები საშუალოვადიან პერიოდში

თვითმმართველი ერთეული ცაგერის მუნიციპალიტეტის განვითარების ხედვა

2023 წლიდან მოყოლებული საქართველოს ეკონომიკამ პოსტპანდემიური აღდგენა სწრაფი ტემპებით დაიწყო და 2024-2026 წლებში ორნიშნა მაჩვენებლით გაიზარდა. ზრდის სწრაფი ტემპი შენარჩუნდა 2026 წელსაც და წინასწარი შეფასებით ეკონომიკურმა ზრდამ 11.0 (რეალური) პროცენტი შეადგინა. სამი წლის ჯამში საქართველოს ეკონომიკამ წარმატებით შეძლო თავიდან აეცილებინა მსოფლიოში არსებული კონფლიქტებიდან გამოწვეული რყევები და ნომინალური მთლიანი შიდა პროდუქტი აშშ დოლარში რეკორდულად მცირე - 3 წელიწადში თითქმის გაორმაგდა. შესაბამისად იზრდებოდა ცაგერის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის შემოსულებები. ამის გათვალისწინებით, მიმდინარე პერიოდში ქვეყნის მაკროეკონომიკური პოლიტიკა მიმართული იქნება ეკონომიკის გაჯანსაღებისკენ, რათა საშუალოვადიან პერიოდში ქვეყნის განვითარების დონე დაუბრუნდეს პოტენციურ მაჩვენებელს და უზრუნველყოს მაკროეკონომიკური სტაბილურობა.

2027-2030 წლებში ცაგერის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლობითი და აღმასრულებები ხელისუფლების მიერ გადადგმულმა ნაბიჯებმა უნდა შექმნას საშუალოვადიან პერიოდში მუნიციპალიტეტის სოციალური და ეკონომიკური განვითარების მყარი საფუძვლები.
ამ მიზნის მისაღწევად მუნიციპალიტეტის განვითარების ხედვა ეფუძნება შემდეგ პრინციპებს:
ცაგერის მუნიციპალიტეტის ისტორიულად მიმზიდველი გარემოს შენარჩუნება და განვითარება. მისი ტურისტული პოტენციალის მაქსმალური გამოვლენა. რაც გულისხმობს მიმზიდელი გარემოს შექმნას და ტურიზმის განვითარებით ცაგერის მოსახლეობის ეკონომიკურ გაუმჯობესებას.

წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ორგანოები ერთობლივად ყველა მიმართულებით გაატარებს ძირეულ და ინოვაციურ რეფორმებს. ამ რეფორმების შედეგად, მივიღებთ მცირე, მოქნილ და ეფექტიან მართველობით გუნდს, რომელიც მაქსიმალურად შეუწყობს ხელს მუნიციპალიტეტში საკუთარი შემოსავლების ზრდას და მობილიზებული სახსრების ეფექტურად განკარგვას.

ეფექტურად გაგრძელდება ყველა ისეთი საჭირო კომუნიკაციების მშენებლობა რეაბილიტაცია, როგორიცაა გზები, გარე განათება, წყალმომარაგება და სხვა. რათა მაქსიმალურად ხელი შეეწოს ინვესტიციების მოზიდვას და ეკონომიკის განვითარებას.

განათლება, ახალგაზრდობა და ინოვაცია. განათლებული, მოტივირებული, სამეწარმეო სულისკვეთების მქონე, საკუთარ შესაძლებლობებში დარწმუნებული ახალგაზრდობა გახდება იმ მთავარი შედეგის მომტანი, რომელიც მუნიციპალიტეტს ჩააყენებს განვითარებული და ინოვაციური ეკონომიკის მქონე როგორც საქართველოს ასევე სხვა ქვეყანის წარმატებული მუნიციპალიტეტებს შორის. შესაბამისად, წახალისდება ისეთი ინოვაციური პროექტები რომელიც მოზარდი თაობის განვითარებას შეუწყობს ხელს.

როგორც ქვეყნის მთავრობისათვის ასევე მუნიციპელიტეტშიც ადამიანი და მასზე ზრუნვა იყო, არის და იქნება ჩვენი მთავარი ღირებულება. ამიტომ, გაგრძელდება და შეიქმნება ისეთის ახალი პროგრამები რომელიც სოციალურად დაუცველ მოსახლეობაში გაზრდის ხელმისაწვდომობას სხვადსხავა სახელმწიფო თუ არასახელმწიფო სერვისების მიღებაზე.

მუნიციპალიტეტის პრიორიტეტები

2026 წლის განმავლობაში მუნიციპალიტეტში მიმდინარეობდა სხვადასხვა აქტივობები, მათ შორის განხორციელდა მოსახლეობის გამოკითხვა, ჩატარდა სხვადასხვა კვლევები, სამოქალაქო საბჭოსთან და სხვა არასამთავრობო ორგანიზაციებთან გაიმართა შეხვედრები. შემუშავდა 2027 – 2030 წლების საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმა, ჩამოყალიბდა მუნიციპალიტეტის განვითარების ძირითადი მიმართულებები და გამოიკვეთა ბიუჯეტში გასათვალისწინებელი პრიორიტეტები და პროგრამები. მუნიციპალიტეტის პრიორიტეტული მიმართულებებია:

- **წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ხელისუფლება;**
- **ინფრასტრუქტურა;**
- **დასუფთავება და გარემოს დაცვა;**
- **განათლება;**
- **კულტურა, ახალგაზრდობა და სპორტი;**
- **ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა;**

2027-2030 წლებში ასიგნებებისა და რიცხოვნობის ზღვრული ოდენობები პრიორიტეტების მიხედვით					
პრიორიტეტის კოდი	**პრიორიტეტის დასახელება**	**2027 წელი**	**2028 წელი**	**2029 წელი**	**2030წელი**
01 00	წარმომადგენლო ბითი და ღმასრულებელი ხელისუფლება	6194,6	5978,4	6295,3	6794,3
	მ.შ. რიცხოვნობა	128	128	128	128
	მ.შ. ახალი ინიციატივები				
02 00	ინფრასტრუქტურა	4600	5009,4	5455,2	5940,7
	მ.შ. რიცხოვნობა	170	550.0	600.0	600.0
	მ.შ. ახალი ინიციატივები	0	0	250	250
03 00	დასუფთავება და გარემოს დაცვა	1320	1437,5	1566,4	1707,7
	მ.შ. რიცხოვნობა	140	140	140	140
	მ.შ. ახალი ინიციატივები				

04 00	განათლება	2931,2	3192,1	3476,2	3785,6
	მ.შ. რიცხოვნობა	226	226	2256	226
	მ.შ. ახალი ინიციატივები		100.0	100.0	100.0
05 00	კულტურა, ახალგაზრდობა და სპორტი	5148.5	5606.7	6105.7	6649.1
	მ.შ. რიცხოვნობა	471	471	471	471
	მ.შ. ახალი ინიციატივები	0			
06 00	ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა	1280	1393.9	1517.9	1653
	მ.შ. რიცხოვნობა	850	900	900	900
	მ.შ. ახალი ინიციატივები				
სულ ჯამი		***22370.2***	***24361.1***	***26529.1***	***28890.2***

შენიშვნა: რიცხოვნობაში ჩართულია შესაბამის სფეროში არსებული ააიპ-ების თანამშრომლების რიცხოვნობაც.

02 00 ინფრასტრუქტურის განვითარება 2027 – 2030წლები

ინფრასტრუქტურა

მუნიციპალიტეტის ეკონომიკური განვითარებისათვის აუცილებელ პირობას წარმოადგენს მუნიციპალური ინფრასტრუქტურის შემდგომი გაუმჯობესება და აღნიშნული მიმართულება ბიუჯეტის ერთ-ერთ მთავარ პრიორიტეტს წარმოადგენს. ინფრასტრუქტურის განვითარება პირდაპირ კავშირშია მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის კეთილდღეობასთან, ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელება ხელს შეუწყობს მუნიციპალიტეტში ინვესტიციების მოზიდვას, რაც ტურიზმის, მრეწველობის, სოფლის მეურნეობის და სხვა დარგების განვითარების წინაპირობაა. პრიორიტეტის ფარგლებში გაგრძელდება საგზაო ინფრასტრუქტურის მშენებლობა რეაბილიტაცია, წყლის სისტემების, გარე განათების ქსელის განვითარება და მუნიციპალიტეტში სხვა აუცილებელი კეთილმოწყობის ღონისძიებების დაფინანსება. პრიორიტეტის ფარგლებში განხორციელდება როგორც ახალი ინფრასტრუქტურის მშენებლობა, ასევე, არსებული ინფრასტრუქტურის მოვლა-შენახვა და დაფინანსდება მის ექსპლოატაციასთან დაკავშირებული ხარჯები.

პრიორიტეტი კავშირშია “ჩვენი სამყაროს გარდაქმნა: 2030 წლის დღის წესრიგი მდგრადი გავნითარებისათვის“-ის შემდეგ მიზნებთან და ამოცანებთან: მიზანი 1; მიზანი 5; მიზანი 6; მიზანი 9; მიზანი 11.

პრიორიტეტებისა და მათში შემავალი პროგრამების/ღონისძიებების დასახელება		სულ 2027-2030 წლები		2027 წლი		2028წელი		2029 წელი		2030წელი	
	დასახელება	ზღვრული დაფინანსების ფარგლებში	გაზრდილი დაფინანსების ფარგლებში	ზღვრული დაფინანსების ფარგლებში	გაზრდილი დაფინანსების ფარგლებში	ზღვრული დაფინანსების ფარგლებში	გაზრდილი დაფინანსების ფარგლებში	ზღვრული დაფინანსების ფარგლებში	გაზრდილი დაფინანსების ფარგლებში	ზღვრული დაფინანსების ფარგლებში	გაზრდილი დაფინანსების ფარგლებში
0200	**ინფრასტრუქტურის განვითარება**	**21005**	**42128,3**	**2074,5**	**0**	**2303**	**0**	**2506**	**0**	**2734,5**	**0**
0	**საგზაო**	**2283.3**	**29076,3**	**500**	**6191,1**	**544.5**	**6019.2**	**593**	**6338.2**	**645.8**	**6845.3**

201	**ინფრასტრუქტურა განვითარება**										
020101	გზების მოვლა-შენახვა და მიმდინარე შეკეთება	**2283.3**	**29076,3**	500	6191,1	544.5	5953	593	7640.8	645.8	8246.8
0202	**წყლის სისტემების განვითარება**	**3881.3**	**6613,6**	**850**	**1456,9**	**925.6**	**1580,9**	**1008**	**1715,1**	**1097.7**	**1860,9**
020201	წყლის სისტემის რეაბილიტაცია და ექსპლუატაცია	**2283.3**	**6613,6**	500	1456,9	544.5	1580,7	593	1715,1	645.8	1860,9
020202	სანიაღვრე არხების რეაბილიტაცია და ექსპლუატაცია	**684.7**	**0**	150		163.3	100	177.8	120	193.6	120
020203	კანალიზაციის ქსელის მოწყობა რეაბილიტაცია	**913.3**		200		217.8		237.2		258.3	
0203	**გარე განათება**	**2465.9**	**0**	**540**	**0**	**588.1**	**0**	**640.4**	**0**	**697.4**	**0**
020301	გარე განათების ქსელის ექსპლოატაცია	**1461.3**	**0**	320		348.5		379.5		413.3	
020302	ა(ა)იპ კომუნალური მომსახურება	**1004.6**	**0**	220		239.6		260.9		284.1	
0205	**კეთილმოწყობის ღონისძიებები**	**5479.7**	**3858,4**	**1200**	**850**	**1306.8**	**922,2**	**1423.1**	**1000,6**	**1549.8**	**1085,6**
020501	მუნიციპალიტეტის კეთილმოწყობის სამუშაოები (ფასადები და სკვერები)	**4566.4**	**3858,4**	1000	850.0	1089	922.2	1185.9	1000.6	1291.5	1085.6
020504	სარწყავი არხების და ნაპირსამაგრი ნაგებობების	**913.3**	**0**	200	100	217.8	100	237.2	150	258.3	200

	მშენებლობა/რეაბილიტაცია										
0206	რეგიონალური პროექტების პროექტირებისა და ტექინკური ზედამხედველობის დაფინანსება	**4109.7**	**0**	900	0	980.1	0	1067.3	0	1162.3	0
0207	სოფლის მხარდაჭერის პროგრამის ფარგლებში განსახორციელებელი ღონისძიებები	**456.6**	**2480**	100	620	108.9	620	118.6	620	129.1	620
0209	მუნიციპალური ტრანსპორტის სუბსიდირება	**1643.8**		360		392		426.9		464.9	
0210	დონორ ორგანიზაციებთან ერთად ერთობლივი ინფრასტრუქტურული პროექტების თანადაფინანსება	**0**		0		0		0		0	
0212	ა(ა)იპ ადმინისტრაციულ ერთეულებში ადგილობრივი თვითმმართველობის დაფერმერული მეურნეობის განვითარებისა და ხელშეწყობის ცენტრი	**684.7**		150		163.3		177.8		193.6	

02 01 საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარება 2027 – 2030 წლები

პროგრამის აღწერა და მიზანი: მუნიციპალიტეტის ეკონომიკური განვითარებისათვის აუცილებელ პირობას წარმოადგენს მუნიციპალური საგზაო ინფრასტრუქტურის შემდგომი გაუმჯობესება და აღნიშნული მიმართულება ბიუჯეტის ერთ-ერთ მთავარ პრიორიტეტს წარმოადგენს. საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარება პირდაპირ კავშირშია მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის კეთილდღეობასთან, ინფრასტრუქტურული პროექტების განხორციელება ხელს შეუწყობს მუნიციპალიტეტში ინვესტიციების მოზიდვას, რაც ტურიზმის, მრეწველობის, სოფლის მეურნეობის და სხვა დარგების განვითარების წინაპირობაა.

საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარება, პროგრამა ითვალისწინებს მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული ადგილობრივი მნიშვნელობის გზების (მათ შორის, ხიდების, ტროტუარების და სხვა საგზაო ინფრასტრუქტურასთან დაკავშირებული ნაგებობების) კაპიტალურ და მიმდინარე შეკეთებას, მუნიციპალიტეტში ახალი გზების მშენებლობას. პროგრამის დაფინანსების ძირითად წყაროს წარმოადგენს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილი კაპიტალური ტრანსფერი, ადგილობრივი ბიუჯეტის საკუთარი სახსრები უმეტესწილად ხმარდება გზების მიმდინარე შეკეთებას.

მიმდინარე პერიოდისათვის მუნიციპალური გზების 19% სრულად რეაბილიტირებულია, დარჩენილ ნაწილზე მიმდინარეობს სარეაბილიტაციო სამუშაოები, ხოლო ნაწილზე იგეგმება შესაბამისი სამუშაობის ჩატარება.

სარეაბილიტაციო გზების შერჩევა და პრიორიტეტიზაცია ხორციელდება მოსახლეობის მოთხოვნების შესაბამისად, ასევე მხედველობაში მიიღება სტიქიური მოვლენების შედეგების აღმოფხვრა და სხვა წინასწარ გაუთვალისწინებელი ღონისძიებები.

პროგრამის ფარგლებში ფინანსდება 2 ქვეპროგრამა:

- გზების მშენებლობა - რეკონსტრუქცია;

- საგზაო ინფრასტრუქტურის მოვლა -შენახვა;

გზების მშენებლობა-რეკონსტრუქციის ქვეპროგრამის ფარგლებში ხორციელდება მუნიციპალიტეტში არსებული ადგილობრივი მნიშვნელობის დაზიანებული და ამორტიზირებული გზების კაპიტალური (მათ შორის, ხიდების, ტროტუარების და სხვა საგზაო ინფრასტრუქტურასთან დაკავშირებული ნაგებობების) შეკეთება/რეაბილიტაცია.მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ადგილობრივი მნივნელობის გზის საერთო სიგრძე შეადგენს 512,5 კმ-ს: მათ შორის შიდა სასოფლო გზა 227,5, საუბნო გზები 285,0 კმ. ასფალტის საფარის ქვეშაა მოქცეული 26,7 კმ. ბეტონის გზები 101.8 კმ ხოლო გრუნტის საფარიანი 385.8 კმ. სამუშაოების მოცულობა დაკავშირებულია სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილ კაპიტალურ ტრანსფერზე. საგზაო ინფრასტრუქტურის მოვლა -შენახვა ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული სამუშაოები მოიცავს ასფალტირებული ქუჩების დაზიანებული მონაკვეთების აღდგენა- რეაბილიტაციას (მათ შორის, ე.წ. ორმული შეკეთება), ასევე, არაასფალტირებული ქუჩების გრუნტის საფარის მოსწორებას და მოხრეშვა-მოშანდაკებას. წლის განმავლობაში საშუალოდ ხორციელდება 113 კვ გზის მიმდინარე შეკეთება; ქვეპროგრამის ფარგლებში ასევე ხორციელდება ზამთრის პერიოდში გზების თოვლის საფარისგან გაწმენდა.

პროგრამის მიზანია: პროგრამის საბოლოო მიზანია ცაგერის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული ყველა მუნიციპალური გზის (მათ შორის, ხიდების, ტროტუარების და სხვა საგზაო ინფრასტრუქტურასთან დაკავშირებული ნაგებობების) რეაბილიტაცია; მუნიციპალიტეტის საჭიროებებიდან და მოსახლეობის მოთხოვნებიდან გამომდინარე ახალი გზების მშენებლობა; არსებული გზების მაღალი ხარისხის შენარჩუნება; მგზავრთა გადაადგილების დროის შემცირება; ფორს-მაჟორული პირობების არსებობისას მოსახლეობა უზრუნველყოფილი იქნება სატრანსპორტო მომსახურებით; ტურიზმის ხელშეწყობა; მოსახლეობის სოციალურ ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება;

მოსალოდნელი საბოლოო შედეგი: მოწესრიგებული და განვითარებული საგზაო ინფრასტრუქტურა; გზების ექსპლოატაციის გაზრდილი პერიოდი.

ნაპირსამაგრი სამუშაოების ქვეპროგრამის ფარგლებში ხორციელდება მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე სტიქიის შედეგად დაზიანებული ნაპირების გამაგრებითი სამუშაოები.

- **გზების მშენებლობა - რეკონსტრუქცია**

ქვეპროგრამის მიზანია მუნიციპალიტეტში მოწერსიგდეს საგზაო ინფრასტრუქტურა, ამისთვის 2027-2030 წლებში დაგეგმილი

ქვეპროგრამის მიზანია მუნიციპალიტეტში არსებული საგზაო ინფრასტრუქტურის მოწესრიგება, 2027-2030 წლებში დაგეგმილია

ლასურიაში-დეხვირის მიმართულების გზის რეაბილიტაცია მეორე ეტაპი

სოფ.ოყურეშში რკ/ბეტონის გზის მოწყობა

სოფ.მახურისგზის რეაბილიტაცია

სოფ.უსახელოს გზის რეაბილიტაცია

სოფ.ლარჩალის გზის რეაბილიტაცია

სოფ.ორბელში რკ/ბეტონის საფარის მოწყობა

სოფ.ხოჯის გზის რეაბილიტაცია

სოფ.ლასახანის შიდა სასოფლო გზის რკ/ბეტონის საფარის მოწყობა

სოფ,ქვ.ცაგერში ახალდასახდების უბანში გზის რკ/ბეტონის საფარით მოწყობა

მახაში-სანორჩის გზის რეაბილიტაცია

დეხვირის გზის რეაბილიტაცია

სოფ.ჩხუტელში შიდა საუბნო გზის რკ/ბეტონის საფარით მოწყობა

- **საგზაო ინფრასტრუქტურის მოვლა - შენახვა**

  ქვეპროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია ცაგერის მუნიციპალიტეტში არსებული დაზიანებული და ამორტიზირებული გზების პერიოდული და ორმოული შეკეთების სამუშაოთა წარმოება,

  2027 წლის განმავლობაში არსებული ფინანსური რესურსების ფარგლებში, გზებზე განხორციელდება მიმდინარე და

სარეაბილიტაციო სამუშაოები, ლოკაციების შერჩევა განხორციელდება წარმოქმნილი გადაუდებელი აუცილებლობის გათვალისწინებით.

გარდა აღნიშნული პროექტებისა, 2027 წლის განმავლობაში არსებული ფინანსური რესურსების ფარგლებში, გზების კაპიტალური შეკეთება შესაძლებელია განხორციელდეს მუნიციპალიტეტის სხვა გზებზეც. ლოკაციების შერჩევა განხორციელდება მოსახლეობის მომართვიანობისა და წლის განმავლობაში წარმოქმინილი გადაუდებებლი აუცილებლობის გათვალისწინებით.

კოდი	პროგრამის დასახელება	საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარება	2027 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2028 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2029 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2030 წლის დაფინანსება ათას ლარში
02 01			500	544.5	593	645.8
პროგრამის განმახორციელებელი სამსახური		ცაგერის მუნიციპალიტეტის სივრცითი მოწყობისა და ინფრასტრუქტურის სამსახური				

პროგრამის აღწერა	საგზაო ინფრასტრუქტურის განვითარება, პროგრამა ითვალისწინებს მუნიციპალიტეტის ტერიტოტიაზე არსებული ადგილობრივი მნიშვნელობის გზების (მათ შორის, ხიდების, ტროტუარების და სხვა საგზაო ინფრასტრუქტურასთან დაკავშირებული ნაგებობების) კაპიტალურ და მიმდინარე შეკეთებას. პროგრამის დაფინანსების ძირითად წყაროს წარმოადგენს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილი კაპიტალური ტრანსფერი, ადგილობრივი ბიუჯეტის საკუთარი სახსრები უმეტესწილად ხმარდება გზების მიმდინარე შეკეთებას. სარეაბილიტაციო გზების შერჩევა და პრიორიტეტიზაცია ხორციელდება მოსახლეობის მოთხოვნების შესაბამისად, ასევე მხედველობაში მიიღება სტიქიური მოვლენების შედეგების აღმოფხვრა და სხვა წინასწარ გაუთვალისწინებელი ღონისძიებები. პროგრამის ფარგლებში ფინანსდება 2 ქვეპროგრამა: - გზების რეაბილიტაცია; - საგზაო ინფრასტრუქტურის მოვლა -შენახვა; გზების რეაბილიტაციის ქვეპროგრამის ფარგლებში ხორციელდება მუნიციპალიტეტში არსებული ადგილობრივი მნიშვნელობის დაზიანებული და ამორტიზირებული გზების კაპიტალური (მათ შორის, ხიდების, ტროტუარების და სხვა საგზაო ინფრასტრუქტურასთან დაკავშირებული ნაგებობების) შეკეთება/რეაბილიტაცია. სამუშაოების მოცულობა დაკავშირებულია სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილ კაპიტალურ ტრანსფერზე. ბოლო წლების განმავლობაში, საშუალოდ წლის განმავლობაში, კაპიტალური რეაბილიტაცია უტარდება 17700 გრძ/მ, სადაც დაიგო ბეტონის გზები. საგზაო ინფრასტრუქტურის მოვლა -შენახვა ქვეპროგრამის ფარგლებში განხორციელებული სამუშაოები მოიცავს ასფალტირებული ქუჩების დაზიანებული მონაკვეთების აღდგენა- რეაბილიტაციას (მათ შორის, ე.წ. ორმული შეკეთება), ასევე, არაასფალტირებული ქუჩების გრუნტის საფარის მოსწორებას და მოხრეშვა-მოშანდაკებას. წლის განმავლობაში საშუალოდ ხორციელდება 57000კვ/მ გზის მიმდინარე შეკეთება; ქვეპროგრამის ფარგლებში ასევე ხორციელდება ზამთრის პერიოდში გზების თოვლის საფარისგან გაწმენდა. ნაპირსამაგრი სამუშაოების ქვეპროგრამის ფარგლებში საავტომობილო გზების დეპარტამენტის დაფინანსებით განხორციელდა მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ნაპირების გამაგრებითი სამუშაოები 15700 გრზ. მეტრზე .
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)	SDG 3, SDG 9, SDG 11

პროგრამის მიზანი და მოსალოდნელი შედეგი		პროგრამის საბოლოო მიზანია ცაგერის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული ყველა მუნიციპალური გზის (მათ შორის, ხიდების, ტროტუარების და სხვა საგზაო ინფრასტრუქტურასთან დაკავშირებული ნაგებობების) რეაბილიტაცია; მუნიციპალიტეტის საჭიროებებიდან და მოსახლეობის მოთხოვნებიდან გამომდინარე ახალი გზების მშენებლობა; არსებული გზების მაღალი ხარისხის შენარჩუნება; მგზავრთა გადაადგილების დროის შემცირება; ფორს-მაჟორული პირობების არსებობისას მოსახლეობა უზრუნველყოფილი იქნება სატრანსპორტო მომსახურებით; ტურიზმის ხელშეწყობა; მოსახლეობის სოციალურ ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება; პროგრამის საბოლოო შედეგი: მუნიციპალიტეტის გზებზე უსაფრთხო და კომფორტული გადაადგილება; გზების ექსპლუატასიის გაზრდილი პერიოდი; ადგილობრივი გზების მოწესრიგებული ინფრასტრუქტურა				
კოდი	**ქვეპროგრამის დასახელება**		**2027 წლის დაფინანსება ათას ლარში**	**2028 წლის დაფინანსება ათას ლარში**	**2029 წლის დაფინანსება ათას ლარში**	**2030 წლის დაფინანსება ათას ლარში**
02 01 01		**გზების მოვლა-შენახვა და მიმდინარე შეკეთება**	500	544,5	593	645,8
ქვეპროგრამის განმახორციელებელი სამსახური		**ცაგერის მუნიციპალიტეტის სივრცითი მოწყობის და ინფრასტრუქტურის სამსახური**				
ქვეპროგრამის აღწერა		პროგრამის საბოლოო მიზანია ცაგერის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული ყველა მუნიციპალური გზის (მათ შორის, ხიდების, ტროტუარების და სხვა საგზაო ინფრასტრუქტურასთან დაკავშირებული ნაგებობების) რეაბილიტაცია; მუნიციპალიტეტის საჭიროებებიდან და მოსახლეობის მოთხოვნებიდან გამომდინარე ახალი გზების მშენებლობა; არსებული გზების მაღალი ხარისხის შენარჩუნება; მგზავრთა გადაადგილების დროის შემცირება; ფორს-მაჟორული პირობების არსებობისას მოსახლეობა უზრუნველყოფილი იქნება სატრანსპორტო მომსახურებით; ტურიზმის ხელშეწყობა; მოსახლეობის სოციალურ ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება; პროგრამის საბოლოო შედეგი: მუნიციპალიტეტის გზებზე უსაფრთხო და კომფორტული გადაადგილება; გზების ექსპლუატასიის გაზრდილი პერიოდი; ადგილობრივი გზების მოწესრიგებული ინფრასტრუქტურა				
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)		SDG 3, SDG 9, SDG 11				

შეფასების ინდიკატორები							
საბოლოო შედეგი (OUTCOME)	**2025საბაზისო**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**სტრატეგიული მიზანი**	**შეფასების მაჩვენებელი**
გზების ფართობი, რომლებზეც ჩატარდა გზების მიმდინარე შეკეთების სამუშაოები (კმ2)	16,4	18	20	22	25	30	რაოდენობრივი
ბენეფიციართა რაოდენობა, რომლებიც სარგებლობენ გზებით, სადაც ჩატარდა გზების მიმდინარე შეკეთება	2300	2500	2700	2900	3000	4000	რაოდენობრივი
გზების სიგრძე, სადაც განხორციელდება გზების კაპიტალური შეკეთება/რეაბილიტაცია (კმ)	17,8	21	22	24	28	40	რაოდენობრივი
ბენეფიციართა რაოდენობა, რომლებიც სარგებლობენ გზებით, სადაც ჩატარდა გზების კაპიტალური შეკეთება/რეაბილიტაცია	5150	5500	6000	7000	8000	9000	რაოდენობრივი
კარგ მდგომარეობაში მყოფი გზების პროცენტული რაოდენობა მთლიან შიდა მუნიციპალურ გზებთან მიმართებაში (%)	15	25	35	45	50	70	ხარისხობრივი
მოსახლეობის კმაყოფილების დონე საგზაო ინფრასტრუქტურით (%)		30	40	50	60	70	ხარისხობრივი
შუალედური შედეგი (OUTPUT)		**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**სტრატეგიული მიზანი**	**შეფასების მაჩვენებელი**
გზების სიგრძე, სადაც განხორციელდება გზების კაპიტალური შეკეთება/რეაბილიტაცია	12,7	14	16	18	20	22	რაოდენობრივი

ბენეფიციართა რაოდენობა, რომლებიც სარგებლობენ გზებით, სადაც ჩატარდა გზების კაპიტალური შეკეთება/რეაბილიტაცია	3500	4000	4500	5000	6000	6500	რაოდენობრივი
მძიმე ავტოსაგზაო შემთვევების რაოდენობა						0	რაოდენობრივი

კოდი	პროგრამის დასახელება	წყლის სისტემების განვითარება	2027 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2028წლის დაფინანსება ათას ლარში	2029 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2030 წლის დაფინანსება ათას ლარში
02 02			850	925,7	1008,1	1097,8
ქვეპროგრამის განმახორციელებელი სამსახური						
ქვეპროგრამის აღწერა		ქვეპროგრამა ითვალისწინებს ცაგერის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული წყლის სისტემების სრულ რეაბილიტაციას და ახლის მოწყობას. მათ შორის პრიორიტეტულია მოსახლეობის 24 საათიანი მომარაგება სასმელი წყლით წლის ნებისმიერ პერიოდში. ქვეპროგრამა ასევე მოიცავს სარწყავი და სანიაღვრე არხების მოწყობა რეაბილიტაციას. ქვეპროგრამა ხორციელდება მუნიციპალიტეტის მთელ ტერიტორიაზე, როგორც ქალაქ ცაგერში, ასევე მუნიციპალიტეტში შემავალ ყველა ადმინისტრაციულ ერთეულში. პროგრამის მიზანია: - მუნიციპალიტეტის ყველა დასახლებაში არსებობედეს სასმელი წყლის 24 საათიანი მიწოდება; - მუნიციპალიტეტის ყველა ოჯახს გააჩნდეს შეუფერხებელი წვდომა და იღებდეს სასმელ წყალს; - წყლის სისტემების ექსპლოატაცია მიმდინარეობდეს უწყვეტ რეჟიმში და წარმოქმნილი გაუმართაობები აღმოიფხვრას დროულად. წყლის სისტემის განვითარების პროგრამა შინაარსის მიხედვით არის როგორც კაპიტალური/ინფრასტრუქტურული (წლის სისტემის რეაბილიატაცია, ახლის მოწყობა), ასევე, მომსახურების (წლის სისტემის ექსპლოტაცია). რაც შეეხება მის ხანგრძლივობას, იგი ინფრასტრუქტურულ ნაწილში წარმოადგენს მრავალწლიან, ხოლო მომსახურების ნაწილში მუდმივმოქმედ პროგრამას.			
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)		SDG 6, SDG 9, SDG 11				

ქვეპროგრამის მიზანი და მოსალოდნელი შედეგი	მუნიციპალიტეტის ყველა დასახლებაში მოქმედებს სასმელი წყლის მიწოდების 24 საათიანი გრაფიკი; მუნიციპალიტეტის ყველა ოჯახს გააჩნია შეუფერხებლი წვდომა სასმელ წყალზე; წყლის სისტემების ექსპლოატაცია მიმდინარეობს უწყვეტ რეჟიმში და წარმოქმნილი გაუმართაობები აღმოფხვრილია დროულად.

შეფასების ინდიკატორები							
საბოლოო შედეგი (OUTCOME)	**2025საბაზისო**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**სტრატეგიული მიზანი**	**შეფასების მაჩვენებელი**
რეაბილიტირებული წყალსადენების სიგრძე (კმ)	35,8	40	45	50	60	70	რაოდენობრივი
რეაბილიტირებული სათავე ნაგებობების რაოდენობა	4	10	20	30	40	50	რაოდენობრივი
მოსახლეობის კმაყოფილების დონე (%)	10	15	20	25	35	50	ხარისხობრივი
ბენეფიციართა რაოდენობა, რომლებიც სარგებლობენ ხარისხიანი წყლით	9500	10000	10300	103000	103000	10500	რაოდენობრივი
მიწოდებული წყლის რაოდენობა (მ3ლ)	70000	73000	73000	73000	73000	73000	რაოდენობრივი
შუალედური შედეგი (OUTPUT)		**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**სტრატეგიული მიზანი**	**შეფასების მაჩვენებელი**
რეაბილიტირებული წყალსადენის სიგრძე (კმ)	25	25	30	35	40	50	რაოდენობრივი
რეაბილიტირებული სათავე ნაგებობების რაოდენობა	2	5	10	20	30	40	რაოდენობრივი
წელიწადში აღებული ლაბორატორიული სინჯის რაოდენობა	2	3	3	4	5	6	რაოდენობრივი

კოდი	პროგრამის დასახელება	გარე განათება	2027 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2028 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2029 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2030 წლის დაფინანსება ათას ლარში
02 03			540	588,1	640,4	597,4
პროგრამის განმახორციელებელი სამსახური		მუნიციპალიტეტის ინფრასტრუქტურის, სივრცითი მოწყობისა და არქიტექტურის სამსახური				
პროგრამის აღწერა და მიზანი		ღამის პერიოდში მოსახლეობის უსაფრთხო გადაადგილებისთვის და კომფორტული გარემოს შექმნისთვის მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია გამართული გარე განათების ქსელის ფუნქციონირებას. პროგრამის ფარგლებში ფინანსდება გარე განათების სისტემის განვითარებისა და ექსპლოტაციისათვის საჭირო ხარჯები დღეის მდგომარეობით მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე გარე განათების ქსელი ფუნქციონირებს ქ.ცაგერსა და 54 დასახლებულ პუნქტში, გარე განათების ქსელით მოცულია მუნიციპალიტეტის დასახლებული ტერიტორიის 58,% გარე განათების სისტემა მოიცავს 4898 -მდე განათებისა და ელექტროგაყვანილობის ბოძს და სხვა დამხმარე ინფრასტრუქტურას. პროგრამის ასიგნებების მნიშვნელოვანი ნაწილი ხმარდება მოხმარებული ელექტროენერგიის ანაზღაურებას.. პროგრამა შედგება 2 ქვეპროგრამისაგან, ესენია: 1. გარე განათების ქსელის მოწყობა, ელ. ენერგია, 2. გარე განათების ქსელის ექსპლოატაცია, რეაბილიტაცია. გარე განათების პროგრამა შინაარსის ტიპის მიხედვით არის როგორც კაპიტალური/ინფრასტრუქტურული ხასიათის, ასევე - მომსახურების. კაპიტალური ნაწილი მოიცავს გარე განათების ქსელის გაფართოება-გაუმჯობესების ღონისძიბებეს, ხოლო მომსახურების ნაწილი -გარე განათების არსებული ქსელის ექსპლოატაციას (მ.შ. მოხმარებული ელექტროენერგიის ხარჯის ანაზღაურებას). ხანგრძლივობის მიხედვით, ინფრასტრუქტურულ ნაწილში - მრავალწლიანი. პროგრამის დაფინანსების წყაროა მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის საკუთარი შემოსულობები და სახელმწიფო ბიუჯეტის ფონდებიდან გამოყოფილი კაპიტალური ტრანსფერი (ძირითადად სოფლის პროგრამა).				
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)		SDG 9, SDG 11				

პროგრამის მოსალოდნელი შედეგი	**მოსალოდნელი შედეგი:** მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მდგრადი გარე განათების სისტემის შექმნა და გარე განათების ქსელის ფუნქციონირება. მუნიციპალიტეტის ყველა დასახლებული ტერიტორიის გარე განათებით უზრუნველყოფა.

შეფასების ინდიკატორები

შეფასების ინდიკატორები							
საბოლოო შედეგი (OUTCOME)	**2025 საბაზისო**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**სტრატეგიული მიზანი**	**შეფასების მაჩვენებელი**
განათებული უბნების რაოდენობა %	55	57	58	59	60	**ნაკლები დანახარჯებით განათებული უბნები**	რაოდენობრივი
მოსახლეობის კმაყოფილების დონე (%)	50	60	70	75	80	განათებული უბნების გაზრდილი რაოდენობა	ხარისხობრივი
წელიწადში მოხმარებული ელ ენერგიის ხარჯი (ათ.ლარი)	1180	280	290	300	310	დახარჯული ელექტრო ენერგიის შემცირება	ლარი

კეთილმოწყობის ღონისძიებები.

პროგრამის აღწერა და მიზანი: პროგრამა ითვალისწინებს საცხოვრებელი და არასაცხოვრებელი შენობების მოწესრიგება, რეაბილიტაციას სასურველი იერსახისა და უსაფრთხო საცხოვრებელი გარემოს შექმნის მიზნით, რომლის ფარგლებშიც თანამონაწილეობის პრინციპით დაფინანსდება სხვადასხვა ღონისძიებები მოსახლეობის განცხადებების და არსებული მდგომარეობის სიმძიმის გათვალისწინებით. პროგრამაში ასევე გათვალისწინებულია მუნიციპალიტეტში ბალანსზე რიცხული შენობების რეაბილიტაცია და ახალი შენობების მშენებლობა, რომლის დაფინანსება მოხდება სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილი კაპიტალური ტრანსფერითა და თანამონაწილეობით ადგილობრივი ბიუჯეტის საკუთარი სახსრებით. ბინათმესაკუთრეთა საკუთრებაში არსებული ქონების რეაბილიტაციის ხელშეწყობას, რომლის ფარგლებშიც თანამონაწილეობის პრინციპით დაფინანსდება სხვადასხვა ღონისძიებები მოსახლეობის განცხადებების და არსებული მდგომარეობის სიმძიმის გათვალისწინებით. ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრებთან შეხვედრები მიმდინარე პროგრამების გაცნობის მიზნით.

კოდი	პროგრამის დასახელება	მუნიციპალიტეტის კეთილმოწყობის სამუშაოები (სკვერები, მინი სპორტული მოედნები)	2027 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2028 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2029 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2030წლის დაფინანსება ათას ლარში
02 05			1200	1306,8	1423,1	1549,7
პროგრამის განმახორც,სამსახური		მუნიციპალიტეტის სივრცითი მოწყობისა და ინფრასტრუქტურის განვითარების სამსახური				
პროგრამის აღწერა		პროგრამით ფინანსდება ქვეპროგრამა სკვერები და მინისპორტული მოედნების მოწყობა. პროგრამა ფინანსდება როგორც ადგილობრივი ბიუჯეტით ასევე სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილი დაფინანსებით. საქართველოს რეგიონებში განსახორციელებელი პროექტების ფონდიდან ცაგერის მუნიციპალიტეტისათვის გამოსაყოფი თანხების თანადაფინანსება გათვალისწინებული იქნება პროექტების შესაბამისად. მათ შორის განხორციელდება 4 საბავშვო ბაღის მშენებლობა და 3 რეაბილიტაცია,8 საჯარო სკოლის რეაბილიტაცია და 5 სოფლის ამბულატორიის მშენებლობა. კომპლექტის მოწყობა(ტრენაჟორები, სკვერი, მინი მოედანი).				
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)		SDG 9, SDG 11				
პროგრამის მოსალოდნელი შედეგი		არსებული პრობლემების გამოვლენა, მათი მოგვარებისათვის საჭირო გზებისა და მეთოდების ერთობლივად გადაწყვეტა. რებილიტირებული და მოწესრიგებული იქნას საცხოვრებელი კორპუსები და სენობა -ნაგებობები, განვითარებული ურბანული ინფრასტრუქტურა, ადგილობრივი მოსახლეობისათვის და ტურისტებისათვის შექმნილი მიმზიდველი და სასიამოვნო გარემო.				

ინფრასტრუქტურული პროექტების მართვის პერიოდში შიდა და გარე რისკების შემცირების მიზნით ტენდერის ჩავარდნის შემთხვევაში გამოცხადდება განმეორებითი ტენდერი, რაც გავლენას ვერ მოახდენს პროექტის განსაზღვრულ ვადებზე, მომწოდებლის მიერ სახელშეკრულებო პირობების დარღვევა მკაცრად გაკონტროლდება, რაც უზრუნველყოფს საწყის ეტაპზე ხარვეზების აღმოფხვრას, ხოლო ხელშეკრულების დარღვევისას განხორციელდება სანქციები ხელშეკრულების შესწყვეტის შესაძლებლობამდეც, ინფლაცია გაწერილია საქართველოს მთავრობის რეგულაციებში, რითაც იხელმძღვანელებს მუნიციპალიტეტის მერია, ხოლო ფასების, მასალების, საწვავის ზრდის პირობებში დანერგილია პროექტების გადაანგარიშების პრაქტიკა.

კაპიტალური ბიუჯეტი

კაპიტალური ბიუჯეტი მოიცავს საგზაო ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაციის 1 პროექტს ღირებულებით- 2800 ათ. ლარი. წყალსადენისა და ჩამდინარე წყლების 3 პროექტს ღირებულებით - 1516 ათ. ლარი და ძველი სასაფლაოს შემოღობვის 1 პროექტს ღირებულებით - 145 ათ. ლარი, საერთო ჯამში -4461 ათ. ლარი

ქალისა და მამაკაცის თანასწორობის ასპექტები

ქ. ცაგერში რუსთაველისა და კოსტავას ქუჩებზე, ბაზრის მიმდებარე ტერიტორიაზე და მსხვილი სავაჭრო ობიექტების შესასვლელებში მოეწყო პანდუსები. რომლითაც სარგებლობს შშმ პირები. გენდერებზე პასუხისმგებელი პირების ჩართულობით მოსახლეობასთან ეწყობა დისკუსია საჭიროებებზე მორგებული ინფრასტრუქურული პროექტების შერჩევისა და დაგეგმვის პერიოდში.

დასუფთავება და გარემოს დაცვა

პროგრამის ფარგლებში განხორციელდება გარემოს დასუფთავება და ნარჩენების გატანა, მწვანე ნარგავების მოვლა-პატრონობა, უპატრონო ცხოველების მოვლითი ღონისძიებები. უზრუნველყოფილი იქნება მუნიციპალიტეტის დასუფთავება, ნარჩენების გატანა, მწვანე ნარგავების მოვლა-პატრონობა. შესაბამისად ქვეპროგრამის ფარგლებში გათვალისწინებულია ქალაქის სანიტარული წესრიგის შენარჩუნება და გაუმჯობესება; ნარჩენების სრული იზოლირება მოსახლეობისა და გარემოსაგან; მუნიციპალიტეტის ყოველდღიური დაგვა–დასუფთავება და ნარჩენების გატანა; ქალაქის ტერიტორიის კეთილმოწყობითი და გამწვანებითი სამუშაოები. ერთწლიანი და მრავალწლიანი ნარგავების დარგვა, სკვერებში ბალახის გათიბვა ქალაქისა და მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე; მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული უმეთვალყურეოდ დარჩენილი ძაღლების თავშესაფარში დროებით გადაყვანის და შესაბამისი მომსახურების გაწევის დაფინანსება.

ადმინისტრაციული ერთეულის საზღვრებში ჩამოყალიბდა მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირების, ინერტული, სამშენებლო და ნგრევის ნარჩენების სისტემა, 59 დასახლებული პუნქტიდან ნარჩენების შეგროვება და გატანის სერვისით სრულად მოცულია ქ. ცაგერი, სოფ. ქვედა ცაგერი, ჭალისთავი, ჩხუტელი ორბელი, ხოლო ნაწილობრივ 29 სოფელი და ტურისტული ადგილები, ხოლო დაგვა დასუფთავების სერვისით მოცულია ქ. ცაგერი

2027-2030 წლებისათვის იგეგმება გარემოს დასუფთავებისა და ნარჩენების გატანის სერვისის გაფართოება, მწვანე ნარგავების მოვლა-პატრონობა და განვითარება, სეპარირებული შეგროვების დანერგვა

კოდი	პროგრამის დასახელება	დასუფთავება და გარემოს დაცვა	2027 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2028 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2029წლის დაფინანსება ათას ლარში	2030 წლის დაფინანსება ათას ლარში
			1320	1437,5	1565,4	1704,7
პროგრამის განმახორციელებელი სამსახური		მუნიციპალიტეტის სივრცითი მოწყობისა და ინფრასტრუქტურის განვითარების სამსახური				
პროგრამის აღწერა და მიზანი		პროგრამა ითვალისწინებს მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირების, ინერტული, სამშენებლო და ნგრევის ნარჩენების სისტემის გაფართოებას, მიმდინარე პერიოდისათვის 59 დასახლებული პუნქტიდან ნარჩენების შეგროვება და გატანის სერვისით სრულად მოცულია ქ. ცაგერი, სოფ. ქვედა ცაგერი, ჭალისთავი, ჩხუტელი ორბელი, ხოლო ნაწილობრივ 29 სოფელი და ტურისტული ადგილები, ხოლო დაგვა დასუფთავების სერვისით მოცულია ქ. ცაგერი პროგრამის მიზანი: ნარჩენების შეგროვების ეფექტურობის გაზრდა,სერვისის გაფართოება, მწვანე ნარგავების მოვლა-პატრონობა და განვითარება, სეპარირებული შეგროვების დანერგვა რათა მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე შევინარჩუნოთ უსაფრთხო და ეკოლოგიურად სუფთა გარემო პროგრამის დაფინანსების წყაროა მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის საკუთარი შემოსულობები				
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)		SDG 11				
პროგრამის მოსალოდნელი შედეგი		მოსალოდნელი შედეგი: დასუფთავებული, უსაფრთხო და ეკოლოგიურად სუფთა გარემო				

	მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე.

შეფასების ინდიკატორები

შეფასების ინდიკატორები							
საბოლოო შედეგი (OUTCOME)	2027საბაზისო	2027	2028	2029	2030	სტრატეგიული მიზანი	შეფასების მაჩვენებელი
დასახლებების რაოდენობა %	54	59	65	70	75	ნარჩენების გატანის სერვისის გაფართოება,	რაოდენობრივი
მოსახლეობის კმაყოფილების დონე (%)	50	55	60	65	70	ნარჩენების გატანის სერვისის გაფართოება,	ხარისხობრივი
ბენეფიციართა რაოდენობა	4699	5000	6000	7000	8000	გაზრდილი ბენეფიციართა რაოდენობა.	რაოდენობრივი

განათლება 04 00

მომავალი თაობების აღზრდის მიმართულებით დაწყებითი და ზოგადი განათლების გარდა მნიშვნელოვანი როლი ენიჭება ასევე სკოლამდელ განათლებას, რაც თვითმმართველი ერთეულის საკუთარ უფლებამოსილებებს

განეკუთვნება და შესაბამისად მუნიციპალიტეტის ერთ-ერთ პრიორიტეტს წარმოადგენს, რომლის ფარგლებში მომდევნო წლებში განხორციელდება საბავშვო ბაღების ფუნქციონირებისათვის საჭირო ხარჯების დაფინანსება, ინვენტარით უზრუნველყოფა, რეაბილიტაცია, აღმზრდელ-პედაგოგების კვალიფიკაციის გაზრდა, რათა მყარი საფუძველი ჩაეყაროს სკოლამდელი ასაკის აღსაზრდელების ხარისხიან და ეფექტურ მომზადებას სასკოლო განათლების მისაღებად.

პროგრამის აღწერა და მიზანი: საქართველოში უზრუნველყოფილია სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების საჯარო დაწესებულებაში ბავშვთა უფასო აღზრდა და განათლება, აგრეთვე მათი კვება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

სკოლამდელი აღზრდა და განათლება, მათ შორის, სასკოლო მზაობის პროგრამა, არის ნებაყოფლობითი, საყოველთაო და ხელმისაწვდომი შესაბამისი ასაკის ყველა ბავშვისთვის.

მუნიციპალიტეტი უზრუნველყოფს სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების, მათ შორის, სასკოლო მზაობის პროგრამის ბავშვებისთვის მიწოდებას საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

საბავშვო ბაგა - ბაღის მიზანია სკოლამდელი ასაკის ბავშვთა ჰარმონიული განვითარება და მათი სკოლისთვის მომზადება. ის ითვალისწინებს ბავშვის ინტელექტუალურ, ფიზიკურ განვითარებას, შემეცნებითი და შემოქმედებითი უნარების ფორმირებას, ხელს უწყობს ინდივიდუალური და პიროვნული თვითგამოხატვის უნარების გამოვლენასა და ესთეტიკური გემოვნების აღზრდას.

მუნიციპალიტეტში სულ 165 სკოლამდელი ასაკის ბავშვია რეგისტრირებული, ტერიტორიაზე განთავსებულ 14 საბავშვო ბაღში დღეის მდგომარეობით შესაძლებელია 450 ბავშვის სწავლება. ხოლო 12 ბავშვი მოკლებულია შესაძლებლობას ისარგებლოს შესაბამისი მომსახურებით. მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ფუნქციონირებს 14 საბავშო ბაღი, რომლის ფუნქციონირებას უზრუნველყოფს ააიპ "სკოლამდელი და სკოლისგარეშ სააღმზრდელო

დაწესებულებების მართვის ცენტრი“ .სულ სკოლამდელ დაწესებულებებში დასაქმებულია 180 თანამშრომელი, მათ შორის 38 აღმზრდელი და 22 თანაშემწე. ეფექტიანი ფუნქციონირების უზრუნველსაყოფად იგეიმება: სკოლამდელი აღზრდის სფეროში მართვის პოლიტიკის განხორციელება, სტანდარტების შესაბამისი სააღმზრდელო პროგრამა/მეთოდოლოგის დახვეწა, საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განსაზღვრული სტანდარტების შესაბამისი კვებით უზრუნველყოფა, აღსაზრდელთა უსაფრთხოების მიზნით ბაღების ინფრასტრუქტურის(ეზო, შენობა, ინვენტარი და სხვა) განვითარება. ბაღების პერსონალის შრომითი პირობების გაუმჯობესება და მათი კვალიფიკაციის ამაღლება.

დარეგისტრირებულია საბავშვო ბაღებში სულ -164, მათ შორის გოგონა -76, ვაჟი-89.

რიცხოვნობა ქალისა და მამაკაცის თანასწორობის ჭრილში

დასახელება	რაოდენობა 2027	რაოდენობა 2028	რაოდენობა 2029	რაოდენობა 2030
სულ საბავშვო ბაღის ასაკი მცხოვრები ბავშვი	177			
მ.შ ვაჟი	94			
მ.შ. გოგონა	83			
სულ აღსაზრდელი	165			
მ.შ. აღსაზრდელი ვაჟი	89			
მ.შ. აღსაზრდელი გოგონა	76			
სულ თანამშრომელი				
მ.შ. თანამშრომელი მამაკაცი				
მ.შ. თანამშრომელი ქალბატონი				

რიცხოვნობა ეთნიკურ ჭრილში

	დასახელება	რაოდენობა 2027	რაოდენობა 2028	რაოდენობა 2029	რაოდენობა 2030
	სულ საბავშვო ბაღის ასაკი მცხოვრები ბავში	165			
	მ.შ ქართველი	165			
	მ.შ. სომეხი				7
	მ.შ. აზრბაიჯანელი				
	მ.შ. უკრაინელი				
	სხვა				
	სულ თანამშრომელი				
	მ.შ. ქართველი				
	მ.შ. სომეხი				
	აზერბაიჯანელი				
	უკრაინელი				
	რუსი				
	სხვა				

საბავშვო ბაღებში სასწავლო პროცესი დარეგულირებულია "ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სახელმწიფო სტანდარტების დამტკიცების შესახებ" საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 30 ოქტომბრის #488 დადგენილებით, "აღმზრდელ-პედაგოგის პროფესიული სტანდარტის დამტკიცების შესახებ" საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 27 ოქტომბრის #478 დადგენილებით,

კვების სტანდარტი დარეგულირებულია "ტექნიკური რეგლამენტის – „ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებებში კვების ორგანიზებისა და რაციონის კვებითი ღირებულების ნორმების“ დამტკიცების შესახებ" საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 30 ოქტომბრის #487 დადგენილებით,

ჰიგიენის მიმართულებიტ "ტექნიკური რეგლამენტის – ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებების სანიტარიული და ჰიგიენური ნორმების დამტკიცების შესახებ" საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 27 ოქტომბრის #485 დადგენილებით,

სახანძრო უსაფრთხოება "სახანძრო უსაფრთხოების წესებისა და პირობების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე" საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 23 ივლისის #370 დადგენილების 17-ე მუხლი

სკოლამდელი ასაკი ბავშვების სკოლისთვის მზაობა, საბავშვო ბაღის აღსაზრდელების შესაბამისი წლოვანების ბავშვებისთვის იმ უნარჩვევების მიცემა რომელიც განსაზრვრულია შესაბამისი სტანდარტებით.

კოდი	პროგრამის დასახელება	სკოლამდელი დაწესებულებების ფუნქციონირება	2027წლის დაფინანსება ათას ლარში	2028წლის დაფინანსება ათას ლარში	2029წლის დაფ5ნანსება ათას ლარში	2030 წლის დაფინანსება ათას ლარში
04 00			2931,2	3192,1	3476,2	3785,6
პროგრამის განმახორციელებელი სამსახური		ააიპ სკოლამდელი და სკოლისგარეშე სააღმზრდელო დაწესებულებების მართვის ცენტრი				

პროგრამის აღწერა	მუნიციპალიტეტში სულ 165 სკოლამდელი ასაკის ბავშვია რეგისტრირებული, ტერიტორიაზე განთავსებულ 14 საბავშვო ბაღში დღეის მდგომარეობით შესაძლებელია 450 ბავშვის სწავლება. ხოლო 12 ბავშვი მოკლებულია შესაძლებლობას ისარგებლოს შესაბამისი მომსახურებით. მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ფუნქციონირებს 14 საბავშო ბაღი, რომლის ფუნქციონირებას უზრუნველყოფს ა(ა)იპ სკოლამდელი და სკოლისგარეშე სააღმზრდელო დაწესებელებების მართვის ცენტრი“. სულ სკოლამდელი დაწესებულებებში დასაქმებულია 180 თანამშრომელი, მათ შორის 60 აღმზრდელი და 120 სხვა დანარჩენი პერსონალი. ეფექტიანი ფუნქციონირების უზრუნველსაყოფად იგეგმება: სკოლამდელი აღზრდის სფეროში მართვის პოლიტიკის განხორციელება, სტანდარტების შესაბამისი სააღმზრდელო პროგრამა/მეთოდოლოგის დახვეწა, საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განსაზღვრული სტანდარტების შესაბამისი კვებით უზრუნველყოფა, აღსაზრდელთა უსაფრთხოების მიზნით საბავშვო ბაღების ინფრასტრუქტურის(ეზო, შენობა, ინვენტარი და სხვა) განვითარება. საბავშვო ბაღების პერსონალის შრომითი პირობების გაუმჯობესება და მათი კვალიფიკაციის ამაღლება.
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)	SDG 4
პროგრამის მოსალოდნელი შედეგი	სკოლამდელი ასაკი ბავშვების სკოლისთვის მზაობა

პროგრამები/ქვეპროგრამები/ღონისძიებები

- <u>სწავლების ხარისხის ამაღლება;</u>
  იგეგმება თანამშრომლების გადამზადება. კერძოდ, იგეგმება აღმზრდელების გადამზადება, სადაც ყველა აღმზრდელი გაივლის „ტრენინგ მოდულს, ასევე განხორციელედება მეთოდისტების, მუსიკის მასწავლებელბის, ბილინგური მასწავლებელების, ექთნების და ა.შ გადამზადება.

ქვეპროგრამის განაცხადის ფორმა

პროგრამის დასახელება, რის ფარგლებშიც ხორციელდება ქვეპროგრამა:				
სკოლამდელი დაწესებულებების ფუნქციონირება				
ქვეპროგრამის კლასიფიკაციის კოდი:	**04 01**			
ქვეპროგრამის დასახელება:				
სწავლების ხარისხის ამაღლება				
არის ქვეპროგრამა ახალი? **კი**/ არა				
თუ ქვეპროგრამა ახალია, ვინ წარმოადგინა?				
ქვეპროგრამის განმახორციელებელი:				
ააიპ სკოლამდელი და სკოლისგარეშე სააღმზრდელო დაწესებულებების მართვის ცენტრი				
დაფინანსების წყარო				
დასახელება	2026წელი	2027 წელი	2028 წელი	2029 წელი
მუნიციპალური ბიუჯეტი	9,0	9,0	10,0	10,0
სახელმწიფო ბიუჯეტი	-	-		-
სხვა				
სულ ქვეპროგრამა	**0**	**9,0**	**9,0**	**10,0**

ქვეპროგრამის მიზანია სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებებში ხარისხიანი სააღმზრდელო და საგანმანათლებლო პროცესისათვის ხელის შეწყობა; საბავშვო ბაღებში სწავლების ხარისხის და აღმზრდელების კვალიფიკაციის ამაღლება განათლების სამინისტროს მიერ შემუშავებული და მთავრობის სხვადასხვა დადგენილებით დამტკიცებული სტანდარტების შესაბამისად. სტანდარტის მიზანია ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებებში მიმდინარე საგანმანათლებლო და სააღმზრდელო პროცესის ხარისხის გაუმჯობესება. საბავშვო ბაღებში შესწავლილი იქნა არსებულ ბაღებში სწავლების ხარისხი და დადგინდა რომ სკოლამდელი დაწესებულებების აღსაზრდელები (განხილული ასაკობრივ წრილში) ვერ აკმაყოფილებს დადგენილ სტანდარტს, რაც ძირითადად აღმზრდელების დაბალი კვალიფიკაციით არის გამოწვეული. სწავლების ხარისხის გაზრდა და აღმზრდელების კვალიფიკაციის ამაღლება მოხდება სკოლამდელი აღზრდის განვითარების პროგრამით. პროგრამა მოიცავს: არსებული მდგომარეობის სესწავლას და გაანალიზებას; საბავშვო ბაღების აღმზრდელებისთვის მაღალი სტანდარტის ტრენინგ-კურსების მომსახურების შესყიდვას და სხვა ღონისძიებებს.

დასახელება	პროდუქტები 2026 წლისთვის			ეკონომიკური კლასიფიკაციის მუხლი
	რაოდენობა	ერთ. საშ. ფასი	სულ (ლარი)	
აღმზრდელების სწავლება გადამზადება	38	132	**5,0**	საქონელი და მომსახურება

ქვეპროგრამის განხორციელების დროითი გეგმა

დასახელება	1 კვარტალი	2 კვარტალი	3 კვარტალი	4 კვარტალი
აღმზრდელების სწავლება გადამზადება	X	X	X	X

შუალედური მოსალოდნელი შედეგი (2026წელი)

გაუმჯობესებული სააღმზრდელო პროცესი, სტანდარტების შესაბამისი კვალიფიცირებული (სერტიფიცირებული) აღმზრდელები, შექმნილია ბავშვების განვითარებაზე ორიენტირებული სააღმზრდელო გარემო.

- **კვების ხარისხის ამაღლება:**

„ჰასპის“ პროგრამის დანერგვა ყველა საბავშვო ბაში, კვების მენიუების დახვეწა გაუმჯობესება, მზარეულების გადამზადება, სამზარეულოების ინვენტრით აღჭურვა, მწერების დამცავი ბადეების დაყნება, სამზაურეულოების თბილი წყლით უზრუნველყოფა.
სამზარეულოებში ვენტილაციის მოწყობა.

ქვეპროგრამის განაცხადის ფორმა				
პროგრამის დასახელება, რის ფარგლებშიც ხორციელდება ქვეპროგრამა:				
სკოლამდელი დაწესებულებების ფუნქციონირება				
ქვეპროგრამის კლასიფიკაციის კოდი:	**04 01**			
ქვეპროგრამის დასახელება:				
კვების ხარისხის ამაღლება				
არის ქვეპროგრამა ახალი? კი/ **არა**				
თუ ქვეპროგრამა ახალია, ვინ წარმოადგინა?				
ქვეპროგრამის განმახორციელებელი:				
ააიპ ბაღების გაერთიანება				
დაფინანსების წყარო				

დასახელება	2026 წელი	2027წელი	2028 წელი	2029 წელი
მუნიციპალური ბიუჯეტი	242	266	293	322,0
სახელმწიფო ბიუჯეტი	-		-	-
სხვა				
სულ ქვეპროგრამა	**242**	**266**	**293**	**322,0**

პროგრამის მიზანია ბავშვების ოპტიმალური ზრდისა და განვითარების უზრუნველსაყოფად კვების ხარისხის ამაღლება. ქვეპროგრამა მოიცავს სტანდარტების შესაბამისი მენიუების შექმნას, ხარისხიანი კვების პროდუქტების შეძენას და მენიუს შესაბამისი მაღალხარისხიანი კერძების მომზადებას. ასევე საბავშვო ბაღებში გახორციელდება სამზარეულოს და საწყობების სტანდარტის შესაბამისად მოწყობა. მზარეულების გადამზადება.

დასახელება	პროდუქტები 2026 წლისთვის			ეკონომიკური კლასიფიკაციის მუხლი
	რაოდენობა	ერთ. საშ. ფასი	სულ (ლარი)	
მზარეულებისს სწავლება გადამზადება				საქონელი და მომსახურება
სამზარეულოს ინვენტარის შეძენა	200	40	**8,0**	საქონელი და მომსახურება
კვების პროდუქტების შეძენა	40	5500	**220**	კვების ხარჯი
სამზარეულოს და საწყობის მცირე რემონტი				არაფინანსური აქტივების ზრდა
კვების ხარისხის ამაღლება			**228,0**	

ქვეპროგრამის განხორციელების დროითი გეგმა

დასახელება	1 კვარტალი	2 კვარტალი	3 კვარტალი	4 კვარტალი
მზარეულებისს სწავლება გადამზადება	X			
სამზარეულოს ინვენტარის შეძენა	X			
კვების პროდუქტების შეძენა	X	X	X	X
სამზარეულოს და საწყობის მცირე რემნტი	X			

შუალედური მოსალოდნელი შედეგი (2026 წელი)
სტანდარტების შესაბამისი გაუმჯობესებული სასადილო გარემო და კვება

- *<u>საბავშვო ბაღების ინვენტარით აჭურვა;</u>*
  *განხორციელდება **5** საბავშვო ბაღში ინვეტარით აღჭურვა კერძოდ, დაგეგმილია **17** მაგადის, **30** სკამი,*

- <u>სანიტარულ - ჰიგიენური ნორმების დაცვა.</u>

დეზინფექციის სამუსაოების და დერატიზაციის სამუშაოების წარმოება.

წყლის სინჯების გაკეთერბა წელიწადში 1 ჯერ. საბავშვო ბაღში 2025 წელს განხორციელდა სურსათის ეროვნული სააგენტოს მიერ შემოწმება, დასკვნაში რეკოენდირებულია 10 საკითხი. კერძოდ 1. კვების ბლოკი, 2. ჰიგიენა 3. სველი წერილები, 4. გასაძლერებელია დენის სიმძლავრე. 2026 წლისათვის იგეგემება კვები ბლოკი მოწესრიგება

ქვეპროგრამის განაცხადის ფორმა	
პროგრამის დასახელება, რის ფარგლებშიც ხორციელდება ქვეპროგრამა:	
სკოლამდელი დაწესებულებების ფუნქციონირება	
ქვეპროგრამის კლასიფიკაციის კოდი:	04 01
ქვეპროგრამის დასახელება:	
ბაღების აღჭურვა	
არის ქვეპროგრამა ახალი? კი/ არა	
თუ ქვეპროგრამა ახალია, ვინ წარმოადგინა?	
ქვეპროგრამის განმახორციელებელი:	

ააიპ ბაღების გაერთიანება
დაფინანსების წყარო

დასახელება	2026 წელი	2027წელი	2028 წელი	2029 წელი
მუნიციპალური ბიუჯეტი	20	20,0	25	25,0
სახელმწიფო ბიუჯეტი	-		-	-
სხვა				
სულ ქვეპროგრამა	**20**	**20,0**	**25,0**	**25,0**

პროგრამის მიზანია ბავშვების ოპტიმალური ზრდისა და განვითარების უზრუნველსაყოფად შესაფერისი გარემოს შექმნა, რაც გულისხმობს სტანდარტის შესაბამისი უსაფრთხო გარემოსა და დაცულ სანიტარულ ჰიგიენური ნორმებს. ასევე ქვეპროგრამა მოიცავს ახალი მაღალი ხარისხის აღჭურვილობის შეძენა/მონტაჟს.

დასახელება	პროდუქტები 2026წლისთვის			ეკონომიკური კლასიფიკაციის მუხლი	
	რაოდენობა	რაოდენობა	ერთ. საშ. ფასი	სულ (ლარი)	
საბავშვო ბაღებში ინვენტარის შეძენა	45,0	445,0	274,0	**12000,0**	საქონელი და მომსახურება

ქვეპროგრამის განხორციელების დროითი გეგმა

დასახელება	**1 კვარტალი**		**2 კვარტალი**	**3 კვარტალი**	**4 კვარტალი**
საბავშვო ბაღებში ინვენტარის შეძენა	X				

შუალედური მოსალოდნელი შედეგი (2026 წელი)

სტანდარტების შესაბამისი უსაფრთხო გარემო და დაცული ჰიგიენური ნორმები

- **ბაღების ადმინისტრირება**

ადმინისტრირება მოიცავს ა(ა)იპ ბაღების სააგენტოს ფუნქციონირებისატვის საჭირო საქმიანობას, მათ შორის შრომის ანაზღურების გაცემა თანამშრომლებისათვის, კომუნალური გადასახადების გადახდა, სხვა სამეურნეო საქმიანობა.

სიმძლავრეების გაზრდა ელ. ენერგიის და თხევადი აირის მიწოდების.

საბავშვო ბაღებში ინვენტარიზაციის ჩატარება, აქტივების აღრიცხვა შეფასება. ქონების მართვის ელექტრონული პროგრამის (Eproperty.ge) დანერგვა.

ახალი ბურალტრული სტანნდარტების (IPSAS) -ის მიხედ ვით შიდა სააღრიცხვო პოლიტიკის შემუშავება, სახელმწიფო ხაზინასთან ინტეგრირებული ელ. საბუღალტრო პროგრამის შესწავლა დანერგვა.

ქვეპროგრამის განაცხადის ფორმა				
პროგრამის დასახელება, რის ფარგლებშიც ხორციელდება ქვეპროგრამა:				
სკოლამდელი დაწესებულებების ფუნქციონირება				
ქვეპროგრამის კლასიფიკაციის კოდი:	**04 01**			
ქვეპროგრამის დასახელება:				
ბაღების ადმინისტრირება				
არის ქვეპროგრამა ახალი? კი/ **არა**				
თუ ქვეპროგრამა ახალია, ვინ წარმოადგინა?				
ქვეპროგრამის განმახორციელებელი:				
ააიპ ბაღების გაერთიანება				
დაფინანსების წყარო				
დასახელება	2026 წელი	2027წელი	2028 წელი	2029 წელი
მუნიციპალური ბიუჯეტი	245	245.0	245.0	245.0

სახელმწიფო ბიუჯეტი	-	-	-	-	-
სხვა					
სულ ქვეპროგრამა	**245**	**245**	**245.0**	**245.0**	**245**

სკოლამდელი აღზრდის პროგრამების განხორციელებისათვის საჭიროა ა(ა)იპ - საბავშვო ბაღების გაერთიანების ეფექტიანი ფუნქციონირება, რაც მოითხოვს აპარატის დაფინანსებას.

დასახელება	პროდუქტები 2026 წლისთვის			ეკონომიკური კლასიფიკაციის მუხლი
	რაოდენობა	ერთ. საშ. ფასი	სულ (ლარი)	
თანამდებობრივი სარგო			218	შრომის ანაზღაურება
შრომითი ხელშეკრულებით დასაქმებულთა შრომის ანაზღაურება			15,0	საქონელი და მომსახურება
ფულადი ჯილდო				შრომის ანაზღაურება
საწვავი და ავტომანქანების მოვლა - შენახვის ხარჯი				საქონელი და მომსახურება
ავტომანქანების დაზღვევის ხარჯი				სხვა ხარჯები (სხვადასხვა მიმდინარე ხარჯები)
კომუნალური			6,0	საქონელი და მომსახურება
საკანცელარიო და სამეურნეო			1.0	საქონელი და მომსახურება
სააგენტოსთვის სხვადასხვა ინვენტარის და ტექნიკის შესყიდვა			3.5	არაფინანსური აქტივები
სხვა ხარჯი			1	საქონელი და მომსახურება

ბაღების ადმინისტრირება სულ			244,5	
ქვეპროგრამის განხორციელების დროითი გეგმა				
დასახელება	1 კვარტალი	2 კვარტალი	3 კვარტალი	4 კვარტალი
ბაღების ადმინისტრირება	X	X	X	X
შუალედური მოსალოდნელი შედეგი (2026წელი)				
სააგენტოს გამართული ფუნქციონირება				

სააგენტოს მართველობითი აპარატის გადამზადება.

შეფასების ინდიკატორები

შეფასების ინდიკატორები							
საბოლოო შედეგი (OUTCOME)	**2024საბაზისო**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**სტრატეგიული მიზანი**	**შეფასების მაჩვენებელი**
სკოლისთვის მზადმყოფი ბავშვების რაოდენობა	205	65	50	45	40		რაოდენობრივი
სკოლისთვის მზადმყოფი	N/A						ხარისხობრივი

ბავშვების ხვედრითი წილი (%)							
სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებებში აღსაზრდელთა ხელმისაწვდომობის დონე (%)							ხარისხობრივი
მშობლების კმაყოფილების დონე (%)	N/A						რაოდენობრივი
რეაბილიტირებული საბავშვო ბაღის რაოდენობა საბავშვო ბაღებში მოსწავლეებისათვის განხორციელებული ტრანსპორტით გადაყვანების რაოდენობა წელიწადში							
შუალედური შედეგი (OUTPUT)	**2024საბაზისო**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**სტრატეგიული მიზანი**	**შეფასების მაჩვენებელი**
სერტიფიცირებული აღმზრდელების პროცენტული რაოდენობა (%)							ხარისხობრივი
სტანდარტის შესაბამისი მზაობის მქონე 2-3 წლის ბავშვების რაოდენობა (%)		32					ხარისხობრივი
სტანდარტის შესაბამისი მზაობის მქონე 3-4 წლის ბავშვების რაოდენობა (%)		44					ხარისხობრივი
სტანდარტის შესაბამისი მზაობის მქონე 4-5 წლის ბავშვების რაოდენობა (%)		48					ხარისხობრივი
სტანდარტის შესაბამისი მზაობის მქონე 5-6 წლის ბავშვების (სასკოლო) რაოდენობა (%)		40					ხარისხობრივი
კვების ორგანიზებისა და რაციონის კვებითი ღირებულების ნორმა (კალორაჟი)							რაოდენობრივი

საბავშვო ბაღების რაოდენობა სადაც არის სტანდარტის შესაბამისი სასადილო გარემო							რაოდენობრივი
შენიშვნები ჰიგიენური ნორმების შესახებ							რაოდენობრივი
შენიშვნები სახანძრო უსაფღთხოების სესახებ							რაოდენობრივი
რეაბილიტირებული ბაღების რაოდენობა							რაოდენობრივი
ჯგუფების რაოდენობა							რაოდენობრივი
დაინერგა ქონების მართვის ელექტრონული პროგრამა (Eproperty.ge)							რაოდენობრივი
შემუშავდა ახალი ბურალტრული სტანნდარტების (IPSAS) -ის მიხედვით შიდა სააღრიცხვო პოლიტიკა							რაოდენობრივი
დაინერგა სახელმწიფო ხაზინასტან ინტეგრირებული ელ. საბუღალტრო პროგრამია							რაოდენობრივი
ტრანსპორტით გადაყვანილი ბავშვების წლიური რაოდენობა							რაოდენობრივი

რისკები

ქვეყანაში და მსოფლიოში მიმდინარე ინფლაციისდან გამომდინარე იზრდება კვების პროდუქტების ღირებულება, შესაძლებელია მოხდეს ღირებულებების ისეთი გაზრდა რომ დაგეგმილი სახრებით ვერ განხორციელდეს იმ რაოდენობის პროდუქტის შეძენა რომელიც დაგეგმილია. რისკის შესამცირებლად კვების ხარჯები დაიგეგმა

კომუნალურების და სამეურნეოს ფასის ზრდა. და ა.შ.

კაპიტალური ბიუჯეტი

2026-2029 წელს იგეგმება 4საბავშვო ბაღის მშენებლობა და 3 რეაბილიტაციას.

სიახლეები/ახალი ინიციატივები

მაგალითად: იგეგმება 2026 წლიდან რესურს ოთახის ფუნქციონირება ორ ბაღში და საჭიროა პედეგოგის გადამზადება სულ ესაჭიროება 1000 ლარი.

იგეგმება ჰასპის პროგრამის დანერგვა გადამზადდება დირექტორები/მენეჯერები, მზარეულები, მნე, სულ პროგრამაზე გათვალიწინებულია 9000 ლარი.

იგეგმება ინკლუზიური სწავლებები და ა.შ

კულტურა, ახალგაზრდობა და სპორტი

მუნიციპალიტეტის ინფრასტრუქტურული და ეკონომიკური განვითარების პარალელურად აუცილებელია ხელი შეეწყოს კულტურული ტრადიციების დაცვას და ამ ტრადიციების ღირსეულ გაგრძელებას. ამასთანავე ერთ–ერთი პრიორიტეტია ახალგაზრდების მრავალმხრივი (როგორც სულიერი, ისე ფიზიკური თვალსაზრისით) განვითარების ხელშეწყობა და მათში ცხოვრების ჯანსაღი წესის დამკვიდრება.

სპორტის, ახალგაზრდობის და კულტურის მიმართულების მხარდაჭერა უზრუნველყოფს რეგიონის სოციალურ და ეკონომიკურ განვითარებას, ერთმანეთთან აკავშირებს სხვადასხვა დარგებს და მნიშვნელოვან როლს თამაშობს მათ განვითარებაში, ხელს უწყობს ტურიზმის, მეწარმეობის განვითარებას, ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრებას.

მუნიციპალიტეტი განაგრძობს კულტურული ღონისძიებების ფინანსურ მხარდაჭერას, წარმატებული სპორტსმენების ხელშეწყობას და შესაბამისი პირობების შექმნას, რათა ნიჭიერმა ბავშვებმა და ახალგაზრდებმა შეძლონ მათი სპორტული შესაძლებლობების გამოვლინება, ასევე ახალგაზრდებში ცხოვრების ჯანსაღი წესის წახალისების მიზნით გასატარებელი ღონისძიებების ჩატარებას.

ამ მიმართულებით მუნიციპალიტეტში პროგრამები ხორციელდება როგორც მერიის კულტურის სამსახურის, ასევე კულტურის და სპორტის სფეროში შექმნილი ა(ა)იპ-ების მიერ.

პროგრამული კოდი	დასახელება	სულ	2027 წელი	2028 წელი	2029წელი	2030წელი
05 00	**კულტურა, ახალგაზრდობა და სპორტი**		**5148,5**	**5606,7**	**6105,7**	**6649,1**
05 01	**სპორტის განვითარების ხელშეწყობა**		**1400**	**1524,6**	**1660,3**	**1808,1**
05 01 01	**ა(ა)იპ ცაგერის სასპორტო სკოლა**	91	700	762,3	830,1	904
05 01 02	**ა(ა)იპ საფეხბურთო გუნდი ხვამლი**		373,0	406,2	442,3	481,7
05 02 03	**ა(ა)იპ ფრენბურთის კლუბი ცაგერი**		327,0	356,1	387,8	422,3
05 02	**კულტურის განვითარების ხელშეწყობა**		**3748,5**	**4082,1**	**4445,4**	**4841,0**

05 02 01	ა(ა)პ კულტურის ცენტრი	284	715,0	778,6	847,9	923,4
05 02 02	ისტორიული მუზეუმი		386,0	420	457,7	498,4
05 02 03	სამუსიკო სკოლა		180,0	196	213,4	232,4
05 02 04	სამხატვრო სკოლა		127,0	138,3	150,6	164
05 02 05	მთავარი ბიბლიოთეკა		469,0	599,7	653,1	711,2
05 02 06	კულტურის ღონისძიებები		320,0	348,5	379,5	413,3
05 02 09	ბავშვთა და ქალთა უფლებების დაცვის ცენტრი		267,0	290,8	316,7	344,9
05 02 11	ესთეთიკური აღზრდის ცენტრი		162,0,	176,4	192,1	209
05 02 15	ტურიზმის განვითარების და მეგლთა დაცვის ხელშეწყობის ცენტრი		240,0	261,4	284,7	310
05 02 16	დეხვირის ენთოგრაფიულ არქეოლოგიური		126,0	137,2	149,4	162,7

	მუზეუმი ღია ცის ქვეშ					
05 02 14	ახალგაზრდობის მხარდაჭერა		700	762,3	830,1	904
05 05	ტელე რადიო მაუწყებლობა და საგამომცემლო საქმიანობა		6,5	7,1	7,7	8,4

ქვეპროგრამის დასახელება	კოდი	სპორტული ღონისძიებები	2027წლის დაფინანსება ათას ლარში	2028წლის დაფინანსება ათას ლარში	2029წლის დაფინანსება ათას ლარში	2030 წლის დაფინანსება ათას ლარში
	05 01		1400	1524,6	1660,3	1808,1
ქვეპროგრამის განმახორციელებელი სამსახური	ა(ა)იპ "ცაგერის სასპორტო სკოლა" (პროგრამული კოდი 05 01 01) ა(ა)იპ "ფეხბურთის გუნდი „ხვამლი“(პროგრამული კოდი 05 01 02) ა(ა)იპ "ფრენბურთის კლუბი „ცაგერი" (პროგრამული კოდი 05 01 03)					
ქვეპროგრამის აღწერა და მიზანი	მუნიციპალიტეტი დიდ ყურადღებას უთმობს მოზარდებში ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრებას, მათ ჩართვას სხვადასხვა სპორტულ სახეობებში. ამ მიზნით მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტიდან ყოველწლიურად გამოიყოფა ასიგნებები სპორტული დაწესებულებების ხელშეწყობის პროგრამისთვის. პროგრამის ფარგლებში ფინანსდება ცაგერის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მოქმედი სასპორტო სკოლა, საფეხბურთი კლუბი“ხვამლი“ და ფრენბურთის კლუბი „ცაგერი“. სასპორტო სკოლაში ფუნქციონირებს სპორტული წრეები: ჭიდაობა(ძიუდო, სამბო, ქართული ჭიდაობა), ორთაბრძოლები, მკლავჭიდი,კალათბურთი, ჭადრაკი, რაგბი, კარატე, მაგიდის ჩოგბურთი, სკოლის აღსაზრდელები პერიოდულად გადიან სპორტულ შეკრებებს, მონაწილეობას ღებულობენ სპორტულ შეჯიბრებებში და ტურნირებში საქართველოს მასშტაბით. საფეხბურთო კლუბ „ხვამლში» ასაკობრივი ჭრილის მიხედვით ფუნქციონირებს 3 საფეხბურთო სექცია (ასაკობრივი ჯგუფი). 2 ასაკობრივი გუნდი მონაწილეობას ღებულობს რეგიონალურ ტურნირებში. ფუნქციონირებს გოგონათა გუნდი.ფრენბურთის კლუბი „ცაგერი“ ფუნქციონირებს დიდების გუნდი, ქვიშის და თოვლის ფრენბურთის გუნდები, მოზარდების, კლუბის გუნდი საქართველოს ჩემპიონია, გუნდები აქტიურ მონაწილეობას იღებენ რეგიონალურ და ქვეყნის ჩემპიონატებში, სახვდასხვა ფესივალებში. ქვეპროგრამის ახალი გამოწვევაა რაგბის გუნდის ჩამოყალიბება როგორც გოგონების ასევე ბიჭების, დღეისმდგომარეობით ფუნქციონირებს ორი სექცია, მსურველთა რიცხვი დიდია . პროგრამების მიზანია: მუნიციპალიტეტის მასშტაბით ჩატარებული მეტი სხვადასხვა სპორტული ღონისძიება და მასში ჩართული ახალგაზრდების რაოდენობის ზრდა.					

კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)	SDG 3, SDG 11
მოსალოდნელი შედეგი	- ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაცია; - მოზარდების ჩართვა მასობრივი სპორტის სახეობებში. მუნიციპალიტეტის საჯარო სკოლების მოსწავლეთა ჩართულობა სპორტულ ღონისძიებებში. -გამოვლენილი ახალგაზრდები, რომელთაც აღმოაჩნდათ განსაკუთრებული ნიჭი და შესაძლებლობები.

ქვეპროგრამის დასახელება	კოდი	სპორტული ღონისძიებები	2027 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2028წლის დაფინანსება ათას ლარში	2029 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2030 წლის დაფინანსება ათას ლარში
	05 01 01		700	762,3	830,1	904
ქვეპროგრამის განმახორციელებელი სამსახური	ა(ა)იპ "ცაგერის სასპორტო სკოლა" (პროგრამული კოდი 05 01 01)					
ქვეპროგრამის აღწერა და მიზანი	ქვეპროგრამის ფარგლებში ფინანსდება სასპორტო სკოლა. სასპორტო სკოლაში ფუნქციონირებს სპორტული წრეები, ესენია: ჭიდაობა(ძიუდო, სამბო, ქართული და თავისუფალი ჭიდაობა), ორთაბრძოლები, მკლავჭიდი,კალათბურთი ; ჭადრაკი ; რაგბი ; კარატე; მაგიდის ჩოგბურთი . სკოლაში სამწვრთნელო პროცესი, დასვენების დღეების გარდა, მიმდინარეობს ყოველდღიურად. სკოლის აღსაზრდელები პერიოდულად გადიან სპორტულ შეკრებებს, მონაწილეობას ღებულობენ სპორტულ შეჯიბრებებში და ტურნირებში მუნიციპალიტეტის, რეგიონის და საქართველოს მასშტაბით. წარმატებით მონაწილეობენს ქვეყნის გარეთ საერთაშორისო ტურნირებში პროგრამების მიზანია: მუნიციპალიტეტის მასშტაბით ჩატარებული მეტი სხვადასხვა სპორტული ღონისძიება და მასში ჩართული ახალგაზრდების რაოდენობის ზრდა.				
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)	SDG 3, SDG 11					

მოსალოდნელი შედეგი	- ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაცია; - მოზარდების ჩართვა მასობრივი სპორტის სახეობებში. მუნიციპალიტეტის საჯარო სკოლების მოსწავლეთა ჩართულობა სპორტულ ღონისძიებებში. -გამოვლენილი ახალგაზრდები, რომელთაც აღმოაჩნდათ განსაკუთრებული ნიჭი და შესაძლებლობები.

შეფასების ინდიკატორები							
საბოლოო შედეგი (OUTCOME)	**2025საბაზისო**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**სტრატეგიული მიზანი**	**შეფასების მაჩვენებელი**
სპორტულ ღონისძიებებში ჩართული მოსახლეობის რაოდენობა	200	300	400	500	600	მოსახლეობის უფრო ფართო მასების ჩართულობა სპორტულ ცხოვრებაში	რაოდენობრივი
საერთაშორისო და რესპუბლიკურ პირველობებზე დაკავებული საპრიზო ადგილები და სხვა მიღწევები	64	66	68	70	74	მუნიციპალიტეტის სახელის უფრო ხშირად და ფართო ასპარეზეზე წარმოჩენა	რაოდენობრივი
სპორტულ სკოლებში ბავშვთა მიღებებზე მოთხოვნათა რაოდენობა	200	250	300	350	400	მეტი ახალგაზრდა თაობის მოზიდვა ჯანსაღი ცხოვრების წესისკენ და მეტი სპორტული მიღწევა	რაოდენობრივი
შუალედური შედეგი (OUTPUT)		**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**სტრატეგიული მიზანი**	**შეფასების მაჩვენებელი**
ჩატარებული ღონისძიებების რაოდენობა	55	60	65	70	75	გაიზარდოს გაერთიანების მიერ ორგანიზებული სპორტული ასპარეზობების რაოდენობა	ხარისხობრივი
სპორტულ სექციებზე ბენეფიციართა რაოდენობა	170	175	180	185	190	რაც შეიძლება მეტი ახალგაზრდა დაკავდეს სპორტით, იცხოვროს ჯანსაღად და ჩამოვაშოროთ მავნე ჩვევებს	ხარისხობრივი
სპორტულ სექციებზე სიარულის მსურველთა რაოდენობა	180	200	250	300	350	მივაღწიოთ ისეთ შედეგებს, რომ მოტივაცია გახდეს კიდევ უფრო მეტი მსურველისთვის სპორტულ ცხოვრებაში ჩართვისა.	ხარისხობრივი

წარმატებული ასპარეზობა ეროვნულ ჩემპიონატში (გუნდის შემთხვევაში)	-	-	-	-	-	განვავითაროთ გუნდური თამაშები და ვიასპარეზოთ უფრო მეტი წარმატებით სხავდასხვა ჩემპიონატებში	ხარისხობრივი
მოგებული თამაშების რაოდენობა (საერთო თამაშებიდან %) (გუნდის შემთხვევაში	-	-	-	-	-	მაქსიმუნის მიღწევა	ხარისხობრივი
სპორტული მოედნების რაოდენობა	2	3	3	4	5	შევქმნათ მეტი სივრცე, სადაც შეძლებს მსწავლე-ახალგაზრდობა, დაკავდეს სპორტით	რაოდენობრივი

ქვეპროგრამის დასახელება	კოდი	სპორტული ღონისძიებები	2027წლის დაფინანსება ათას ლარში	2028 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2029 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2030წლის დაფინანსება ათას ლარში
	05 01 02		**373,0**	**406,2**	**442,3**	**481,7**

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი სამსახური	**ა(ა)იპ "ფეხბურთის გუნდი „ხვამლი“(პროგრამული კოდი 05 01 02)**
ქვეპროგრამის აღწერა და მიზანი	ქვეპროგრამის ფარგლებში ფინანსდება საფეხბურთო კლუბი ხვამლი. აღნიშნული თანხა ხმარდება მუნიციპალიტეტში ბავშვთა ფეხბურთის განვითარებას. კლუბში ასაკობრივი ჭრილის მიხედვით ფუნქციონირებს 3 საფეხბურთო სექცია (ასაკობრივი ჯგუფი). კლუბში საფეხბურთო ვარჯიშები მიმდინარეობს ყოველდღიურად. 2 ასაკობრივი გუნდი მონაწილეობას ღებულობს რეგიონალურ ტურნირებში. ფინანსდება გოგონათა გუნდი,ქვეპროგრამის ფარგლებში ასევე ფინანსდება მწვრთნელების ხელფასები, კლუბის კომუნალური და სხვა გადასახადები, ტურნირებში მონაწილე გუნდების მივლინებების, გუნდების ეკიპირების და სხვა ხარჯები. პროგრამების მიზანია: მუნიციპალიტეტის მასშტაბით ჩატარებული მეტი სხვადასხვა სპორტული ღონისძიება და მასში ჩართული ახალგაზრდების რაოდენობის ზრდა.
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)	SDG 3, SDG 11
მოსალოდნელი შედეგი	- ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაცია; - მოზარდების ჩართვა მასობრივი სპორტის სახეობებში. მუნიციპალიტეტის საჯარო სკოლების მოსწავლეთა ჩართულობა სპორტულ ღონისძიებებში. -გამოვლენილი ახალგაზრდები, რომელთაც აღმოაჩნდათ განსაკუთრებული ნიჭი და შესაძლებლობები.

შეფასების ინდიკატორები							
საბოლოო შედეგი (OUTCOME)	**2025საბაზისო**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**სტრატეგიული მიზანი**	**შეფასების მაჩვენებელი**
სპორტულ ღონისძიებებში ჩართული მოსახლეობის რაოდენობა	50	50	65	77	90	მოსახლეობის უფრო ფართო მასების ჩართულობა სპორტულ ცხოვრებაში	რაოდენობრივი
საერთაშორისო და რესპუბლიკურ პირველობებზე დაკავებული საპრიზო ადგილები და სხვა მიღწევები	-	-	1	1	1	მუნიციპალიტეტის სახელის უფრო ხშირად და ფართო ასპარეზეზე წარმოჩენა	რაოდენობრივი
სპორტულ სკოლებში ბავშვთა მიღებებზე მოთხოვნათა რაოდენობა	80	80	82	85	90	მეტი ახალგაზრდა თაობის მოზიდვა ჯანსაღი ცხოვრების წესისკენ და მეტი სპორტული მიღწევა	რაოდენობრივი
შუალედური შედეგი (OUTPUT)		**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**სტრატეგიული მიზანი**	**შეფასების მაჩვენებელი**
ჩატარებული ღონისძიებების რაოდენობა	40	18	20	22	24	გაიზარდოს გაერთიანების მიერ ორგანიზებული სპორტული ასპარეზობების რაოდენობა	ხარისხობრივი
სპორტულ სექციებზე ბენეფიციართა რაოდენობა	80	80	82	85	90	რაც შეიძლება მეტი ახალგაზრდა დაკავდეს სპორტით, იცხოვროს ჯანსაღად და ჩამოვაშოროთ მავნე ჩვევებს	ხარისხობრივი
სპორტულ სექციებზე სიარულის მსურველთა რაოდენობა	80	85	90	100	100	მივაღწიოთ ისეთ შედეგებს, რომ მოტივაცია გახდეს კიდევ უფრო მეტი მსურველისთვის სპორტულ ცხოვრებაში ჩართვისა.	ხარისხობრივი
წარმატებული ასპარეზობა ეროვნულ ჩემპიონატში (გუნდის შემთხვევაში)	-	-	1	1	1	განვავითაროთ გუნდური თამაშები და ვიასპარეზოთ უფრო მეტი წარმატებით სხავდასხვა ჩემპიონატებში	ხარისხობრივი
მოგებული თამაშების რაოდენობა (საერთო თამაშებიდან %) (გუნდის შემთხვევაში	18	20	25	25	30	მაქსიმუნის მიღწევა	ხარისხობრივი
სპორტული მოედნების რაოდენობა	1	1	1	1	1	შევქმნათ მეტი სივრცე, სადაც	რაოდენობრივი

						შეძლებს მსწავლე-ახალგაზრდობა, დაკავდეს სპორტით	

ქვეპროგრამის დასახელება	კოდი	სპორტული ღონისძიებები	2027წლის დაფინანსება ათას ლარში	2028წლის დაფინანსება ათას ლარში	2030წლის დაფინანსება ათას ლარში	2029წლის დაფინანსება ათას ლარში
	05 01 03		**327**	**356,1**	**387,8**	**422,3**
ქვეპროგრამის განმახორციელებელი სამსახური	ა(ა)იპ "ფრენბურთის კლუბი „ცაგერი" (პროგრამული კოდი 05 01 03)					
ქვეპროგრამის აღწერა და მიზანი	ქვეპროგრამის ფარგლებში ფინანსდება ფრენბურთის კლუბი ცაგერი. აღნიშნული თანხა ხმარდება მუნიციპალიტეტში ფრენბურთის განვითარებას. მონაწილეობას ღებულობს საქართველოს ჩემპიონატში . კლუბში არსებობს ქვიშის და თოვლის“ ფრენბურთის გუნდები, კლუბის მწვრთნელები და მსაჯები მონაწილეობას იღებენ ქვეყნის სხვადასხვა ტურნირებში. ახალგაზრდა ფრენბურთელების აღზრდა საქართველოს ნაკრებისავის . ქვეპროგრამის ფარგლებში ასევე ხორციელდება ახალი სპორტული კომპლექსის ფუნქციონირების უზრუნველყოფა.				
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)	SDG 3, SDG 11					
მოსალოდნელი შედეგი	- ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაცია; - მოზარდების ჩართვა მასობრივი სპორტის სახეობებში. მუნიციპალიტეტის საჯარო სკოლების მოსწავლეთა ჩართულობა სპორტულ ღონისძიებებში. -გამოვლენილი ახალგაზრდები, რომელთაც აღმოაჩნდათ განსაკუთრებული ნიჭი და შესაძლებლობები.					

შეფასების ინდიკატორები

საბოლოო შედეგი (OUTCOME)	2025საბაზისო	2027	2028	2029	2030	სტრატეგიული მიზანი	შეფასების მაჩვენებელი
სპორტულ ღონისძიებებში ჩართული მოსახლეობის რაოდენობა	50	50	65	77	90	მოსახლეობის უფრო ფართო მასების ჩართულობა სპორტულ ცხოვრებაში	რაოდენობრივი
საერთაშორისო და რესპუბლიკურ პირველობებზე დაკავებული საპრიზო ადგილები და სხვა მიღწევები	1	1	1	1	1	მუნიციპალიტეტის სახელის უფრო ხშირად და ფართო ასპარეზეზე წარმოჩენა	რაოდენობრივი
სპორტულ სკოლებში ბავშვთა მიღებებზე მოთხოვნათა რაოდენობა	80	80	82	85	90	მეტი ახალგაზრდა თაობის მოზიდვა ჯანსაღი ცხოვრების წესისკენ და მეტი სპორტული მიღწევა	რაოდენობრივი
შუალედური შედეგი (OUTPUT)		**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**სტრატეგიული მიზანი**	**შეფასების მაჩვენებელი**
ჩატარებული ღონისძიებების რაოდენობა	40	18	20	22	24	გაიზარდოს გაერთიანების მიერ ორგანიზებული სპორტული ასპარეზობების რაოდენობა	ხარისხობრივი
სპორტულ სექციებზე ბენეფიციართა რაოდენობა	80	80	82	85	90	რაც შეიძლება მეტი ახალგაზრდა დაკავდეს სპორტით, იცხოვროს ჯანსაღად და ჩამოვაშოროთ მავნე ჩვევებს	ხარისხობრივი
სპორტულ სექციებზე სიარულის მსურველთა რაოდენობა	80	85	90	100	100	მივაღწიოთ ისეთ შედეგებს, რომ მოტივაცია გახდეს კიდევ უფრო მეტი მსურველისთვის სპორტულ ცხოვრებაში ჩართვისა.	ხარისხობრივი
წარმატებული ასპარეზობა ეროვნულ ჩემპიონატში (გუნდის შემთხვევაში)	1	1	1	1	1	განვავითაროთ გუნდური თამაშები და ვიასპარეზოთ უფრო მეტი წარმატებით სხავდასხვა ჩემპიონატებში	ხარისხობრივი
მოგებული თამაშების რაოდენობა (საერთო თამაშებიდან %) (გუნდის შემთხვევაში	18	20	25	25	30	მაქსიმუნის მიღწევა	ხარისხობრივი
სპორტული მოედნების რაოდენობა	1	1	1	1	1	შევქმნათ მეტი სივრცე, სადაც შეძლებს მსწავლე-ახალგაზრდობა, დაკავდეს სპორტით	რაოდენობრივი

მუნიციპალიტეტში დიდი ყურადღება ექცევა ახალგაზრდობის დაინტერესებასა და ჩართვას კულტურულ ღონისძიებებში, შექმნილია სხვადასხვა დარგობრივი ააიპები სადაც მოზარდები ეუფლებიან სხვადასხვა ხელოვნებას

ქვეპროგრამის დასახელება	კოდი	ააიპ ცაგერის კულტურის ცენტრი	2027წლის დაფინანსება ათას ლარში	2028წლის დაფინანსება ათას ლარში	2029წლის დაფინანსება ათას ლარში	2030წლის დაფინანსება ათას ლარში
	05 02 01		**715**	**778,6**	**847,9**	**923,4**
ქვეპროგრამის განმახორციელებელი სამსახური	**ააიპ ცაგერის კულტურის ცენტრი**					
ქვეპროგრამის აღწერა და მიზანი	ცაგერის მუნიციპალიტეტი დიდ ყურადღებას უთმობს ადგილობრივი კულტურულ საგანმანათლებლო ორგანიზაციების ხელშეწყობას. ამ მიზნით მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტიდან ყოველწლიურად ასიგნებები გამოიყოფა კულტურის სფეროს დაწესებულებების პროგრამისათვის. პროგრამის შედგება ქვეპროგრამისაგან და იგი შესაბამისად ხორციელდება მუნიციპალური ა(ა)იპ-ის ბაზაზე, ეს არის: ა(ა)იპ - ცაგერის კულტურის ცენტრი. ქვეპროგრამის ფარგლებში ფუნქციონირებს და ფინანსდება გრ.მდივნის სახ.სახალხო თეატრი,სახალხო ანსამბლი „სალაღობო“ ,ბავშვთა ფოლკლორული ანსამბლი, ბავშვთა 2 ქორეოგრაფიული ანსამბლი,ქალთა ანსამბლი, მუსიკალური სტუდია, კამერული გუნდი, კულტურული ობიექტი „მწვანე თეატრი“,ქვეპროგრამის ფარგლებში ხდება სხვადასხვა თეატრალური გამოფენების მოწყობა, სპექტაკლების და საბავშვო მიუზიკლების დადგმა. ანსამბლები და თეატრი აქტიურ მონაწილეობას იღებენ, როგორც ცაგერის მუნიციპალიტეტში ასევე ქვეყნის სხვადასხვა რეგიონში და საზღვარგარეთ კონცერტებსა და ფესტივალებში.				
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)	SDG 11					

მოსალოდნელი შედეგი	- კულტურულ შემოქმედებით ცხოვრებაში მოსახლეობის ფართო მასების ჩართულობა, მოსახლეობაში ტრადიციული კულტურის პოპულარიზაცია, შემოქმედებითი უნარების განვითარება; თეატრალური სფეროსადმი, მოსახლეობის დაინტერესების ზრდა და ჩართულობის გაზრდა;

ქვეპროგრამის დასახელება	კოდი	**ა(ა)იპ ცაგერის ისტორიული მუზეუმი**	**2027წლის დაფინანსება ათას ლარში**	**2028წლის დაფინანსება ათას ლარში**	**2029წლის დაფინანსება ათას ლარში**	**2030წლის დაფინანსება ათას ლარში**
	02 05 02		**386**	**420,3**	**457,7**	**498,4**
ქვეპროგრამის განმახორციელებელი სამსახური	**ა(ა)იპ ცაგერის ისტორიული მუზეუმი**					
ქვეპროგრამის აღწერა და მიზანი	ქვეპროგრამის ფარგლებში ფინანსდება ცაგერის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მოქმედი ცაგერის ისტორიული მუზეუმი. მუზეუმში დღეის მდგომარეობით განთავსებულია 7792 ექსპონატი. წლის განმავლობაში ვიზიტორთა რაოდენობა საშუალოდ შეადგენს 1000-ზე მეტს. განხორციელდება მუზეუმებში ინფრასტრუქტურული სამუშაოების ჩატარება,სამუზეუმო ექსპონატების აღწერა, საინვეტარო წიგნში გატარება, დაცვა, მოვლა-პატრონობა.ასევე მუზეუმების ფონდების აღრიცხვა-დამუშავება. ა(ა)იპ-ის ადმინისტრაციული პერსონალი შეძლებისდაგვრად უზრუნველყოფილია სამუშაო პირობებით (ხელფასი და სხვა). მუზეუმში წლის განმავლობაში მნიშვნელოვან თარიღებზე(იუბილეებზე) ეწყობა სხვადასხვა ღონისძიებები და გამოფენები. დავაინტერსოთ მოსახლეობა და ავამაღლოთ ცნობიერების დონე.					
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)	SDG 11					

მოსალოდნელი შედეგი	- ქვეპროგრამის მიზანია მუზეუმის ექსპოზიციის განახლება - რეაბილიტაცია, ვიზიტორთა რაოდენობის გაზრდა, როგორც ადგილობრივი, ისე ტურისტების, მუნიციპალიტეტის ცნობადობის ამაღლება.

ქვეპროგრამის დასახელება	კოდი	ააიპ ცაგერის სამუსიკო სკოლა	2027წლის დაფინანსება ათას ლარში	2028 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2029 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2030წლის დაფინანსება ათას ლარში
	05 02 03		180	196	213,4	232,4
ქვეპროგრამის განმახორციელებელი სამსახური	ააიპ ცაგერის სამუსიკო სკოლა					
ქვეპროგრამის აღწერა და მიზანი	სამუსიკო სკოლაში გაერთიანებულია: საფორტეპიანო, თეორიული, საგუნდო და სხვა მიმართულებები. სამუსიკო სკოლაში გაერთიანებულია 60 მოსწავლე. სკოლაში დასაქმებულთა რაოდენობა შეადგენს 14(ადმინისტრაციული პერსონალი და პედაგოგები) თანამშრომელს. სკოლა ხელს უწყობს კლასიკური მუსიკის პოპულარიზაციას, ისწავლება ფორტეპიანო, ფუნქციონირებს კლასიკური მუსიკის გუნდი, მონაწილეობას იღებენ მუნიციპალიტეტის კულტურულ ღონისძიებებში, ასევე რეგიონულ ფესტივალებში. ქვეპროგრამის მიზანია შემოქმედებითი მიდრეკილების განვითარებისა და კულტურული მემკვიდრეობის შესწავლისათვის საჭიროა შესაბამისი პირობების შექმნა; განსაკუთრებული მუსიკალური ნიჭით დაჯილდოვებული მოსწავლეების გამოვლენა; სხვადასხვა ინსტრუმენტებზე შემსწავლელი წრეების ჩამოყალიბება; კულტურული ღონისძიებების ჩატარება მუნიციპალიტეტის მთელს ტერიტორიაზე; ფასიანი, საქველმოქმედო ღონისძიებების მოწყობა; მონაწილეობის მიღება ფესტივალებში, კონკურსებში, ფორუმებში. მუსიკალური განათლების უზრუნველყოფა, ბავშვების მომზადება სამომავლო შემოქმედებითი საქმიანობისთვის.					
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)	SDG 4, SDG 11					
მოსალოდნელი შედეგი	- მუსიკალური განათლების უზრუნველყოფა					

	- ღონისძიებებისა და კონცერტების გამართვა

ქვეპროგრამის დასახელება	კოდი	**ააიპ სამხატვრო სკოლა**	**2027 წლის დაფინანსება ათას ლარში**	**2028წლის დაფინანსება ათას ლარში**	**2029 წლის დაფინანსება ათას ლარში**	**2030წლის დაფინანსება ათას ლარში**
	05 02 04		**127,0**	**138,3**	**150,6**	**164,0**
ქვეპროგრამის განმახორციელებელი სამსახური	**ააიპ სამხატვრო სკოლა**					
ქვეპროგრამის აღწერა და მიზანი	სამხატვრო სკოლაში ისწავლება სახვითი ხელოვნების და გამოყენებითი ხელოვნების დარგები. სკოლაში სამხატვრო განათლებას მუნიციპალიტეტში მცხოვრები 50 ბავშვი. სკოლებში დასაქმებულთა რაოდენობა შეადგენს (ადმინისტრაციული პერსონალი და პედაგოგები)17თანამშრომელს. ქვეპროგრამა ზრუნავს მოზარდთა ესთეტიკური გემოვნების ჩამოყალიბებაზე და იგი ითვალისწინებს მოზარდი თაობის ინტერესებს, საშუალებას აძლევს მათ აირჩიონ სახვითი თუ გამოყენებითი ხელოვნების დარგები:ხატვა, თექა, ჭრა-კერვა, ხალიჩა-ფარდაგები,ეწყობა სხვადასხვა გამოფენები , როგორც სკოლის აღსაზრდელების , ასევე სკოლის კურსდამთავრებულების,გაცვლითი პროგრამა აქვს ონის სამხატვრო სკოლასთან.				
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)	SDG 4, SDG 11					
მოსალოდნელი შედეგი	- სამხატვრო სკოლის პროფილების განვითარება, სასწავლო დონის ამაღლება, ხელოვნების მოყვარულ მოზარდთა კონტიგენტის გაზრდა. აღსაზრდელთა ჩართულობა გამოფენებში და სხვა შემოქმედებით ღონისძიებებში.				

	- ღონისძიებებსა და ფესტივალებში მონაწილეობა

ქვეპროგრამის დასახელება	კოდი	**ააიპ მთავარი ბიბლიოთეკა**	**2027 წლის დაფინანსება ათას ლარში**	**2028წლის დაფინანსება ათას ლარში**	**2029 წლის დაფინანსება ათას ლარში**	**2030წლის დაფინანსება ათას ლარში**
	05 02 05		**469**	**599,7**	**653,1**	**711,2**
ქვეპროგრამის განმახორციელებელი სამსახური	**ააიპ მთავარი ბიბლიოთეკა**					
ქვეპროგრამის აღწერა და მიზანი	მუნიციპალიტეტის 13 ბიბლიოთეკაში წიგნის ფონდი შეადგენს 169673 ერთეულს. ბიბლიოთეკების მომსახურებით სარგებლობს მუნიციპალიტეტის დაახლობით 6000 მცხოვრები. ქვეპროგრამის მიზანია - საბიბლიოთეკო ფონდების შეგროვება, აღრიცხვა–დამუშავება და საკატალოგო მეურნეობის წარმოება საბიბლიოთეკო წესების შესაბამისად, მათი დაცვის უზრუნველყოფა; საცნობარო–ბიბლიოგრაფიული აპარატის სრულყოფა, საბიბლიოთეკო მაჩვენებლების შედგენა და სტატისტიკის წარმოება,მონაცემთა ბაზის შექმნა; საბიბლიოთეკო პროცესებში ელექტრონული საცნობარო აპარატის და მონაცემთა ბაზის (წიგნებისა და ჟურნალ–გაზეთების ელექტრონული კატალოგები, ელექტრონული წიგნები, ჟურნალ–გაზეთების სტატიების ელექტრონული კატალოგები) შექმნა და სრულყოფა, ელექტრონული პროგრამების და ინფორმაციული ტექნოლოგიების დანერგვა, კომპიუტერული ქსელის და ქსელური აპარატურის ფუნქციონირების უზრუნველყოფა; მოქალაქეთა მომსახურება საბიბლიოთეკო ფონდებით, კატალოგებით, კარტოთეკებით, ელექტრონული რესურსებით, ტექნიკური საშუალებებით და ინტერენეტით უზრუნვრლყოფა. კულტურულ–საგანმანათლებლო და სამეცნიერო–ინფორმაციული ღონისძიებების, საკლუბო შეხვედრების, სპეციალიზირებული სემინარების და ტრენინგების მომზადება–ჩატარება, გამოფენების მოწყობა, საბიბლიოთეკო საქმიანობის წარმოება საერთაშორისო სტანდარტების და სახელმწიფო კანონმდებლობის შესაბასად. ბიბლიოთეკებში ინფრასტრუქტურული სამუშაოების ქვეპროგრამის მიზანია ასევე ჩატარდეს ახალგამოცემული წიგნების წარდგენები, ლიტერატურული საღამოები, შემეცნებითი დისკუსიები, ცნობილი მწერლების დაბადების დღისადმი მიძღვნილი საიუბილეო საღამოები, ცაგერში მოღვაწე შემოქმედ, ღვაწლმოსილ და ცნობილ პიროვნებებთან შეხვედრები, ღირსშესანიშნავი თარიღებისადმი				

	მიძღვნილი საღამოები ,,ბიბლიოთეკის კვირეული, ლექციები, კონფერენციები, სემინარები, საშობაო–საახალწლო შეხვედრები, მხატვრული, დოკუმენტური და ანიმაციური ფილმების ჩვენებები, საკლუბო შეხვედრები. ა(ა)იპ-ის ადმინისტრაციული პერსონალი შეძლებისდაგვრად უზრუნველყოფილია სამუშაო პირობებით (ხელფასი და სხვა). ქვეპროგრამის მთავარი მიზანია მოსახლეობის ცნობიერების ამაღლება, ჩართულობისა და დაინტერესების ზრდა. საბიბლიოთეკო ფონდის ზრდა, რომ დავაინტერსოთ მკითხველი და ავამაღლოთ ცნობიერების დონე.
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)	SDG 4, SDG 11
მოსალოდნელი შედეგი	- მოსახლეობის ზრდა და ჩართულობა ცნობიერების ასამაღლებლად - მეტი ტურისტი რაც მუნიციპალიტეტის ცნობადობისთვის

პროგრამის დასახელება	კოდი	**კულტურის ღონისძიებები**	**2027წლის დაფინანსება ათას ლარში**	**2028წლის დაფინანსება ათას ლარში**	**2029ლის დაფინანსება ათას ლარში**	**2030 წლის დაფინანსება ათას ლარში**
	05 02 06		**320**	**348,5**	**379,5**	**413,3**
ქვეპროგრამის განმახორციელებელი სამსახური	**ცაგერის მუნიციპალიტეტის კულტურის, სპორტის, ახალგაზრდობისა და ძეგლთა დაცვის სამსახური**					

ქვეპროგრამის აღწერა და მიზანი	პროგრამის მიზანია სხვადასხვა ტიპის ღონისძიებების გამართვა, ქართული კულტურული მემკვიდრეობის შენარჩუნება და ქართული ეროვნული ცეკვა-სიმღერის პოპულარიზაცია. მერიის კულტურის, განათლების, სპორტისა და ახალგაზრდულ საქმეთა სამსახური ორიენტირებულია ხელი შეუწყოს მუნიციპალიტეტის პოპულარიზაციას სხვადასხვა ტიპის კულტურული ღონისძიებების გამართვის შედეგად, ისეთების, როგორიცაა ფესტივალები, ფორუმები და ა.შ. ამასთან, სამსახური ცდილობს გამოიყენოს და დანერგოს ის ინოვაციური მიდგომები, რომელიც გაზრდის შემოქმედებით საქმიანობას ადგილობრივად. ამასთან, ასევე ცდილობს, მოახდინოს კულტურული მიმართულებების ინტეგრაცია ისეთ მონათესავე მიმართულებებთან, როგორიცაა მაგ: ტურიზმი და ა.შ. შესაბამისად, პროგრამა მოიცავს შემდეგ ქვეპროგრამებს: 1. მუნიციპალიტეტის შესახებ, ცნობადობის ამაღლების კამპანიის წარმოება. 2. ფესტივალების ორგანიზება, მუნიციპალიტეტის პოპულარიზაციის მიზნით. 3. კონფერენციებისა და ფორუმების გამართვა. 4. ქვეპროგრამის ახალი გამოწვევაა რაგბის გუნდის ჩამოყალიბება როგორც გოგონების ასევე ბიჭების, დღეისმდგომარეობით ხდება მოზარდების შერჩევა, მსურველთა რიცხვი დიდია . კულტურული ღონისძიებების განხორციელება. ქვეპროგრამების განხორციელება უზრუნველყობს გენდერული ბალანსის დაცვას. გამომდინარე აქედან, ვფიქრობთ მივაღწევთ ჩვენს მიერ დასახულ მიზანს, რომ ცაგერის მუნიციპალიტეტის ნიშა გახდეს როგორც მეღვინეობის, ასევე საფესტივალო ქალაქი და შესაბამისად, მოხდეს მუნიციპალიტეტის პოპულარიზაცია სწორედ კულტურული ღონისძიებების გამართვის შედეგად, რაც თავის მხრივ განაპირობებს ტურისტული ნაკადების გაძლიერებასა და ეკონომიკურ სიძლიერეს.
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)	SDG 11
მოსალოდნელი შედეგი	- მუნიციპალიტეტის პოპულარიზაცია - ტურიზმის განვითარება

პროგრამის დასახელე	კოდი	ახალგაზრდული ორგანიზაციების ხელშეწყობა	2027ლის დაფინანსება ათას ლარში	2028წლის დაფინანსება ათას ლარში	2029წლის დაფინანსება ათას ლარში	2030 წლის დაფინანსება ათას ლარში
	05 02 14		700	762,3	830,1	904,0
ქვეპროგრამის განმახორც. სამსახური	ცაგერის მუნიციპალიტეტის კულტურის, სპორტის, ახალგაზრდობისა და ძეგლთა დაცვის სამსახური , ა(ა)იპ ახალგაზრდობის, საზოგადოებასთან ურთიერთობის და პერსპექტიული განვითარების ცენტრი					
ქვეპროგრამის აღწერა და მიზანი	ქვეპროგრამების მიმართულებების ფარგლებში დაიგეგმება და განხორციელდება ისეთი პროექტები, რაც ერთის მხრივ გამოაცოცხლებს მუნიციპალიტეტს და გახდის მასშტაბური პროექტების მონაწილეს, ასევე, მეორეს მხრივ, შესაძლებლობას მისცემს ადგილობრივ ახალგაზრდობას, მონაწილეობა მიიღონ ახალგაზრდობისთვის არსებული პრობლემების გადაწყვეტაში და შეცვალონ შექმნილი გარემო უკეთესობისკენ. მუნიციპალიტეტში აქტიური ახალგაზრდობის უდიდეს წილს წარმოადგენენ მხოლოდ სკოლის ასაკის მოზარდები (18 წლამდე), ამიტომ ვფიქრობთ ისეთი ღონისძიებების განხორციელებას, რომლის ფარგლებშიც მონაწილეობას მიიღებენ 18 წელს ზემოთ ახალგაზრდებიც. შესაბამისად, ქვეპროგრამა მოიცავს შემდეგ ღონისძიებებს: 1. ინტელექტუალური და საგანმანათლებლო ღონისძიებების ხელშეწყობა "რა? სად? როდის?, საგაზაფხულო სერია, 2. საგანმანათლებლო კვირეული, 3. ახალგაზრდული ფორუმი, სადებატო კლუბების ფარგლებში სხვადასხვა მიმართულებების განსაზღვრა და მისი განვითარება და ა.შ. შემოქმედებითი და სხვა ახალგაზრდული ღონისძიებების ხელშეწყობა (სხვადასხვა ტიპის დაჯილდოების ცერემონიალების გამართვა, წარმატებული ახალგაზრდების წახალისება და სხვა). ზემოთ ჩამოთვლილი ღონისძიებების განხორციელების შემთხვევაში, ვფიქრობთ მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდება 18 წელს ზემოთ ახალგაზრდების გააქტიურება მუნიციპალიტეტში.					
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)	SDG 11					

მოსალოდნელი შედეგი	- ახალგაზრდების ჩართვა ღონისძიებებში - წარმატებული ახალგაზრდების გამოვლენა

კოდი	პროგრამის დასახელება	ტელე–რადიო მაუწყებლობა და საგამომცემლო საქმიანობა	2027 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2028 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2029წლის დაფინანსება ათას ლარში	2030წლის დაფინანსება ათას ლარში
05 02 07			6,5	7,1	7,7	8,4

პროგრამის განმახორციელებელი სამსახური	ცაგერის მუნიციპალიტეტის მერია
პროგრამის აღწერა	პროგრამა ითვალისწინებს ადგილობრივი თვითმმართველობის განხორციელების ძირითადი პრინციპის, დემოკრატიის გზით გადაწყვეტილების მიღების პროცესში მოქალაქეთა ჩართულობის უზრუნველყოფას. რისთვისაც ერთ–ერთი საჭირო და მნიშვნელოვანი მექანიზმია მოსახლეობის ინფორმირება ადგილობრივი ხელისუფლების (როგორც წარმომადგენლობითი ისე აღმასრულებელი ორგანოს) მიერ მუნიციპალიტეტში გაწეული საქმიანობის შესახებ. მიმდინარე და დაგეგმილი პროექტების, პროგრამებისა და აქტივობების შესახებ სრული ინფორმაციის დროული გავრცელება. აღნიშნული მექანიზმის ეფექტიანად ამუშავებისათვის აუცილებელია ტელევიზიასთან მჭიდრო თანამშრომლობა, რომლის ფარგლებშიც მოხდება საკრებულოს სხდომების, ასევე ადგილობრივი ხელისუფლების წარმომადგენელთა საქმიანი შეხვედრებისა და გაერთიანებული თათბირების გაშუქება, რომელიც შეიცავს საზოგადოებისათვის საჭირო ინფორმაციებს. უზრუნველყოფილი იქნება საზოგადოებისათვის საჭირო ინფორმაციის განცხადების სახით გავრცელება და სხვა მნიშვნელოვანი და აქტუალური თემების გაშუქება.
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)	SDG 16
პროგრამის მიზანი და მოსალოდნელი შედეგი	ადგილობრივი თვითმმართველობის განხორციელების ძირითადი პრინციპის, დემოკრატიის გზით გადაწყვეტილების მიღების პროცესში მოქალაქეთა ჩართულობის უზრუნველყოფა;

ქვეპროგრამის დასახელება	კოდი	აიპ ბავშვთა და ქალთა უფლებების ცენტრი	2027წლის დაფინანსება ათას ლარში	2028წლის დაფინანსება ათას ლარში	2029 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2030წლის დაფინანსება ათას ლარში
	05 02 09		267,0	290,8	316,7	344,9
ქვეპროგრამის განმახორციელებელი სამსახური	აიპ ბავშვთა და ქალთა უფლებების დაცვის ცენტრი					
ქვეპროგრამის აღწერა და მიზანი	ქალთა რეგიონალური და სათემო საქმიანობის, საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების და საქართველოში ბოლო დროის შექმნილი მდგომარეობის, ძალადობის მსხვერპლი ქალების უფლებების დაცვის მიზნით, ასევე ბავშვთ უფლებების დაცვის მიზნით შეიქმნა ა(ა)იპ ქალთა და ბავშვთა უფლებების დაცვის ცენტრი. მოსაწილეობა სხვადასხვა ადგილობრივ და საერთაშორისო პროგრამებში. ბავშვთა უფლებების დაცვის მიზნით კვლევების და სტატისტიკური ინფორმაციების მოპოვება და წარმოება , შესაბამისი ბაზის შექმნა.				
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)	SDG 5, SDG 11					
მოსალოდნელი შედეგი	სამოქალაქო საზოგადოების მშენებლობაში ქალთა ჩართულობის ზრდა; ქალებისათვის სოციალურ-საგანმანათლებლო, გასართობ-შემეცნებით და სხვა ტიპის ღონისძიებების მოწყობა და მათში მონაწილეობის მიღება; ქალებისათვის შეიქმნება შესაბამისი გარემო საკუთარი უნარების განვითარებისა და რეალიზებისათვის. ბავშვთა უფლებების დაცვა.					

ქვეპროგრამის დასახელება	კოდი	ა(ა)იპ ესთეთიკური აღზრდის ცენტრი	2027წლის დაფინანსება ათას ლარში	2028 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2029 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2030წლის დაფინანსება ათას ლარში
	05 02 11		162,0	176,4	192,1	209

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი სამსახური	**ა(ა)იპ ესთეთიკური აღზრდის ცენტრი**
ქვეპროგრამის აღწერა და მიზანი	ქვეპროგრამა ითვალისწინებს მოზარდ თაობაში ქართლი ხალხური ცეკვების პოპულარიზაციასა და განვითარებას, საზოგადოებაში ცხოვრების ჯანსაღი წესის დამკვიდრებაზე, ცენტრში ქორეოგრაფიას ეუფლება 120-ზე მეტი მოზარდი, არის 3 ასაკობრივი ჯგუფი, რომლებიც მონაწილეობას იღებენ , როგორც მუნიციპალიტეტის , ასევე რეგიონალურ და საერთაშორისო ღონისძიებებში, ცენტრში ფუნქციონირებს სახალხო ანსამბლი“ლეჩხუმი“. ცენტრში ისწავლება ასევე სხვადასხვა ქვეყნის ეროვნული ცეკვები. საქმიანობას ახორციელებს 4 ქორეოგრაფი.
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)	SDG 11
მოსალოდნელი შედეგი	ქვეპროგრამა ითვალისწინებს ქართული ხალხური და სხვა ქვეყნების ცეკვების პოპულარიზაციას და ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრებას. მუნიციპალიტეტის ცნობადობის ამაღლება

ქვეპროგრამის დასახელება	კოდი	**ა(ა)იპ ტურიზმის განვითარები და ძეგლთა დაცვის ხელშეწყობის ცენტრი**	**2027წლის დაფინანსება ათას ლარში**	**2028წლის დაფინანსება ათას ლარში**	**2029 წლის დაფინანსება ათას ლარში**	**2030წლის დაფინანსება ათას ლარში**
	05 02 15		**240**	**261,4**	**284,7**	**310,0**
ქვეპროგრამის განმახორციელებელი სამსახური	**ა(ა)იპ ტურიზმის განვითარები და ძეგლთა დაცვის ხელშეწყობის ცენტრი**					
ქვეპროგრამის აღწერა და მიზანი	საინფორმაციო ბაზის შექმნას, რომელშიც თავმოყრილია ინფორმაცია მუნიციპალიტეტის ტურისტული ობიექტების, მათ შორის სასტუმროების, ტურისტული ლოკაციების, კვების და სხვა ობიექტების შესახებ. ცენტრი ახორციელებს ბაზის მუდმივ განახლებას. ცენტრი ამზადებს და გამოსცემს ტურისტულ საინფორმაციო ბუკლეტებს და რუკებს, ორგანიზებას უწევს ტურისტულ პრომო კლიპების გადაღებას. ცენტრი მონაწილეობას იღებს სხვადასხვა გამოფენებში სადაც წარადგენს და პოპულარიზაციას უწევს მუნიციპალურ პროდუქციას და წარმოაჩენს ცაგერის მუნიციპალიტეტის ტურისტულ შესაძლებლობებს. ცენტრი პერიოდულად აწყობს შეხვედრებს ტურისტულ კომპანიებთან, აწვდის მათ შესაბამის ინფორმაციას მუნიციპალიტეტის შესახებ. ტურისტული ცენტრი შემოსულ ვიზიტორებს უზრუნველყოფს მუნიციპალიტეტის ტურისტული შესაძლებლობების შესახებ ყველა საჭირო ინფორმაციით.					

კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)	SDG 8, SDG 11
მოსალოდნელი შედეგი	ტურიზმის განვითარების საფუძველზე ახალი სამუშაო ადგილების შექმნა და ადგილობრივი მოსახლეობის სოციალურ-ეკონომიური მდგომარეობის გაუმჯობესება. მიმზიდველი ტურისტული გარემოს შექმნა ადგილობრივი კულტურული, ეთნოგრაფიული, ეკო-სისტემისა და ბუნებრივი ღირშესანიშნაობების შენარჩუნებით. ტურისტების მოზიდვა, ადგილობრივი ტურიზმის განვითარება, შიდა და საერთაშორისო ტურისტულ ბაზარზე ადგილის დამკვიდრება.ტურისტებისათვის გადაადგილებისათვის უსაფრთხო გარემოს შექმნა.

ქვეპროგრამის დასახელება	კოდი	ა(ა)იპ დეხვირის ეთნოგრაფიულ-არქეოლოგიური მუზეუმი ღია ცის ქვეშ	2027წლის დაფინანსება ათას ლარში	2028 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2029წლის დაფინანსება ათას ლარში	2030წლის დაფინანსება ათას ლარში
	05 02 04		**126,0**	**137,2**	**149,4**	**162,7**
ქვეპროგრამის განმახორციელებელი სამსახური	**ა(ა)იპ დეხვირის ეთნოგრაფიულ-არქეოლოგიური მუზეუმი ღია ცის ქვეშ**					
ქვეპროგრამის აღწერა და მიზანი	მუზეუმის მიერ განხორციელდება სხვადასხვა პროექტები, მუზეუმის გიდებისა და ფონდების კორდინატორებისათვის ორდღიანი სამუშაო სესიის ჩატარება/კვალიფიკაციის ამაღლება, მთიანი კოლხეთის ისტორიული წარსულიდან/ ორდღიანი რეგქვეპროგრამის მიზანია მუზეუმის ექსპოზიციის განახლება - რეაბილიტაცია, ვიზიტორთა რაოდენობის გაზრდა, როგორც ადგილობრივი, ისე ტურისტების.იონული კონფერენცია.მო ეწყობა სხვადასხვა ღონისძიებები და გამოფენები.					
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)	SDG 11					
მოსალოდნელი შედეგი	მუნიციპალიტეტის ცნობადობის ამაღლება					

რისკები

კულტურის , სპორტის და ახალგაზრდობის სფეროს მართვის პროცესში არის შიდა და გარე რისკები , მუნიციპალიტეტიდან მიგრაცია, 18 წლამდე ასაკის მოსახლეობის კლება, კვალიფიციური კადრების ნაკლებობა თანამედროვე სტანდარტებით აღჭურვილი ინფრასტრუქტურა.

კაპიტალური ბიუჯეტი

კაპიტალური ბიუჯეტი მოიცავს კულტურის განვითარების სფეროში 1 პროექტს - კულტურის სახლის რეაბილიტაცია , რომლის ღირებულება 5000,0ათასი ლარია

სიახლეები/ახალი ინიციატივები

ფუნქციონირება დაიწყო დეხვირის არქეოლოგიუ-ეთნოგრაფიულმა მუზეუმმა ღია ცის ქვეშ, რომელიც სწავლობს ლეჩხუმის ისტორიას ქრისტიანობის გავრცელებამდე

მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა

მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვის ხელშეწყობა და მათი სოციალური დაცვა მუნიციპალიტეტის ერთ–ერთ მთავარ პრიორიტეტს წარმოადგენს. მუნიციპალიტეტი არსებული რესურსების ფარგლებში განაგრძობს სოციალურად დაუცველი მოსახლეობის დახმარებას და სხვადასხვა შეღავათებით უზრუნველყოფას. სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილი მიზნობრივი ტრანსფერის ფარგლებში განაგრძობს საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვის მიზნით სხვადასხვა ღონისძიებების განხორციელებას, რაც უზრუნველყოფს მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის ჯანმრთელობის დაცვას გადამდები და ინფექციური დაავადებებისაგან.

პროგრამა ითვალისწინებს მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის სხვადასხვა ფენებისათვის გარკვეული შეღავათებითა და სოციალური დახმარებების უზრუნველყოფას. მზრუნველობამოკლებულთათვის უფასო კვებითა და ფართით უზრუნველყოფას, დემოგრაფიული მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით მრავალშვილიანი ოჯახების დახმარებას, შშმ პირების საზოგადოებაში ინტეგრაციის,სამედიცინო მომსახურებაზე და მედიკამენტოზურ მკურნალობაზე ხელმისაწვდომობაზე გაზრდის ხელშეწყობას და სხვა სოციალური პროგრამებს, რომლებიც უზრუნველყოფს მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესებას.

პროგრამა განხორციელდება შემდეგი ქვეპროგრამებით:

პროგრამული კოდი	პრიორიტეტი, პროგრამა, ქვეპროგრამა	2027წლის გეგმა	2028წლის პროექტი	2029წლის პროექტი	2030წლის პროექტი
06 00	**ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა**	**1280**	**1394,0**	**1518**	**1653,1**
06 01	**ჯანმთელობის დაცვა**	**250**	**272,2**	**296,4**	**322,8**
06 01 01	**ა(ა)იპ ცაგერის საზპგადოებრივი ჯანდაცვის ცენტრი**	**250**	**272,2**	**296,4**	**322,8**
06 02	**სოციალური დაცვა**	**1030**	**1121,8**	**1221,6**	**1330,3**
06 02 02	ოჯახების და ბავშვების სოციალური დაცვა	880	958,3	1043,6	1136,5
06 02 02	სოციალურად დაუცველი მოსახლეობის ყოველდღიური უფასო ერთჯერადი კვება	150	163,5	178	193,8

კოდი	პროგრამის დასახელება	ჯანდაცვის მუნიციპალური პროგრამა	2027წლის დაფინანსება ათას ლარში	2028წლის დაფინანსება ათას ლარში	2029 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2030 წლის დაფინანსება ათას ლარში
06 01			250,0	272,2	296,4	322,8
პროგრამის განმახორციელებელი სამსახური		ა.ა.ი.პ ცაგერის საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სამსახური				
პროგრამის აღწერა		სამოქმედო ტერიტორიაზე მოსახლეობის ჯანმრთელობის ხელშეწყობა და დაავადებების პრევენცია, საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ოპერატიული (EPHo-10) ფუნქციების განხორციელების გზით;				
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)		SDG 3				
პროგრამის მიზანი და მოსალოდნელი შედეგი		მუნიციპალიტეტის საზოგადოებრივი ჯანდაცვის სისტემის წინაშე მდგარი ამოცანების შესრულება არსებული რეალობებისადმი მიდგომების ახლებურად გააზრებას და რადიკალურ გარდაქმნებს ითხოვს. საზოგადოებრივი ჯანდაცვის პრობლემათა გადაჭრა მოსახლეობის მომსახურების მრავალფეროვნებაში, არსებულ პირობებთან ადაპტირებაში, ჯანმრთელობისათვის მოსალოდნელი საფრთხეებისა და რისკების თავიდან აცილებაში მდგომარეობს. თვითმმართველი ერთეულების უფლებამოსილებები საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის სფეროში არის: ა) საგანმანათლებლო, სააღმზრდელო და საგანმანათლებლო-სააღმზრდელო დაწესებულებებში სანიტარიული და ჰიგიენური ნორმების დაცვის ზედამხედველობა; ბ) მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე დაავადებების გავრცელების პრევენციის მიზნით დერატიზაციის, დეზინსექციისა და დეზინფექციის ღონისძიებათა ორგანიზება; გ) საგანმანათლებლო, სააღმზრდელო და საგანმანათლებლო-სააღმზრდელო დაწესებულებებში პრევენციული ღონისძიებების განხორციელების ხელშეწყობა; დ) მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე განთავსებულ საზოგადოებრივი მნიშვნელობის დაწესებულებებში სანიტარიული ნორმების დაცვის ზედამხედველობა, მათ შორის, საზოგადოებრივი მნიშვნელობის დაწესებულებებში ესთეტიკური და კოსმეტიკური პროცედურების განმახორციელებელ დაწესებულებებში ინფექციების პრევენციისა და კონტროლის სანიტარიული ნორმების დავის კონტროლი; ე) პროფილაქტიკური აცრების ეროვნული კალენდრით განსაზღვრული იმუნოპროფილაქტიკისათვის საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს მიერ მიწოდებული მასალების მიღების, შენახვისა და განაწილების უზრუნველყოფა სამედიცინო მომსახურების მიმწოდებლებისათვის; ვ) პრევენციული და ეპიდემიოლოგიური კონტროლის ღონისძიებების				

	გატარება ეპიდსაშიშროებისას; ზ) მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე პირველადი ეპიდკვლევის ხელშეწყობა; თ) „ტუბერკულოზის კონტროლის შესახებ “ საქართველოს კანონით მათთვის განსაზღვრული უფლებამოსილებების განხორციელება. პროგრამა შედგება შემდეგი ღონისძიებებისგან: 1 ეპიდზედამხედველობა (მათ შორის ტუბერკულოზის კონტროლის პროგრამა) (მალარიისა და პარაზიტოლოგიურ დაავადებათა კონტროლი) 2 იმუნიზაციია. 3 ცხოვრების ჯანსაღი წესის განვითარების ხელშეწყობა 4 მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე განთავსებულ საზოგადოებრივი მნიშვნელობის დაწესებულებებში სანიტარიული ნორმების დაცვის ზედამხედველობა. პროგრამის მიზანია: მეთვალყურეობა მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე, ჯანმრთელობის რისკებისა და საგანგებო სიტუაციების მონიტორინგი და რეაგირება; მოსახლეობის ჯანმრთელობის შენარჩუნება და საგანგებო სიტუაციების ლოკალიზება.

შეფასების ინდიკატორები							
საბოლოო შედეგი (OUTCOME)	**2025საბაზისო**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**სტრატეგიული მიზანი**	**შეფასების მაჩვენებელი**
დაავადებათა გამოვლენის შემკთხვევების რაოდენობა	1792	1800	1800	1800	1800	დროულად მოხდეს პრევენცია	რაოდენობრივი
შუალედური შედეგი (OUTPUT)		**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**სტრატეგიული მიზანი**	**შეფასების მაჩვენებელი**
იმუნიზაციის ღინისძიებების ხარჯი (ცივი ჯაჭვის ლოჯისტიკი)	1589,2					ჯანმთელი მოსახლეობა	თანხობრივი

სოციალური დაცვა

პროგრამა ითვალისწინებს მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მცხოვრები მოსახლეობის სხვადასხვა ფენებისათვის გარკვეული შეღავათებისა და სოციალური დახმარებების გაცემას. მზრუნველობამოკლებულთა უზრუნველყოფას უფასო კვებითა და თავშესაფრით, დემოგრაფიული მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით მრავალშვილიანი ოჯახების დახმარებას, სხვა სოციალური პროგრამებს, რომლებიც უზრუნველყოფს მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესებას.

პრიორიტეტის დასახელება, რომლის ფარგლებშიც ხორციელდება პროგრამა:

ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა

პროგრამის კლასიფიკაციის კოდი:	06 02

პროგრამის დასახელება:

სოციალური უზრუნველყოფა

პროგრამის განმახორციელებელი:

ცაგერის მუნიციპალიტეტის მერია

პროგრამის განხორციელების პერიოდი:	2027-2030 წწ

პროგრამის მიზანი:

აქტიური სოციალური პოლიტიკის გატარება. სხვადასხვა სერვისებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა.

პროგრამის აღწერა:

პროგრამა უზრუნველყოფს ცაგერის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე რეგისტრირებული და მუდმივად მცხოვრები მოსახლეობის მოწყვლადი კატეგორიებისათვის (შშმ პირები და შშმ სტატუსის ბავშვები, ომის ვეტერანები, მარჩენალდაკარგულები, სოციალურად დაუცველები, მრავალშვილიანი ოჯახები (4 და მეტი შვილი), მარტოხელა მშობლები, სოც. დაუცველი ორსულები, უსახლკაროები და სხვები) სხვა და სხვა სახის სერვისების მიწოდებას და მატერიალური დახმარებების გაწევას, კერძოდ: მატერიალური დახმარებით უზრუნველყოფა, უფასო კვებით უზრუნველყოფა (ყოველდღიურად დღეში ერთჯერ ცხელი საკვებით დაკმაყოფილება), და იმ ბენეფიციარების,დროებითი თავშესაფრით უზრუნველყოფა,რომლებსაც არ გააჩნიათ საცხოვრებელი. სოციალურად დაუცველი მოსახლეობის ზამთრის თბობისათვის ერთჯერადი ფულადი დახმარება, წარმატებულის სტუდენტების წახალისება, პროფესიულ სასწავლებლებში სწავლის მსურველთა ხელშეწყობის პროგრამა

მოსახლეობის ჯანმრთელობის შენარჩუნება და საგანგებო სიტუაციების ლოკალიზება. მუნიციპალურ სერვისებზე ხელმისაწვდომობის გაზრდა და საზოგადოების ცალკეული კატეგორიების სოციალური პირობების გაუმჯობესება

მმართველობა და საერთო დანიშნულების ხარჯები

მმართველობითი სფეროს გამართული ფუნქციონირება მუნიციპალიტეტის საქმიანობის ეფექტურად წარმართვის ერთ-ერთი მთავარი ფაქტორია, სადაც მნიშვნელოვანი როლი ენიჭება მოსახლეობის ჩართულობის სისტემების შექმნას და უზრუნველყოფას, საბიუჯეტო პროცესის გაუმჯობესებას, მიმდინარე პროცესების მართვას და სხვა ფაქტორებს.

პრიორიტეტი მოიცავს ისეთ ღონისძიებებს, რომლებიც ადმინისტრაციული ხასიათისაა და ხელს უწყობს სისტემის გამართულ ფუნქციონირებას, როგორიცაა მუნიციპალიტეტის მერიის სტრუქტურული ერთეულების, მუნიციპალიტეტის საკრებულოს აპარატის შენახვის ხარჯები, მათ შორის: შრომის ანაზღაურება, საქონელი და მომსახურება და სხვა. ასევე, მოიცავს საჯარო მოხელეთა კვალიფიკაციის ამაღლების ხელშეწობის პროგრამის ხარჯებს, ბიუჯეტის სარეზერვო ფონდს, წინა წლებში

წარმოქმნილი დავალიანებების დაფარვისა და სასამართლო გადაწყვეტილებების აღსრულების ფონდს, სესხის მომსახურებას და ვალების დაფარვის ხარჯებს, პრიორიტეტი კავშირშია "ჩვენი სამყაროს გარდაქმნა: 2030 წლის დღის წესრიგი მდგრადი გავნითარებისათვის"-ის შემდეგ მიზნებთან და ამოცანებთან: მიზანი 5; მიზანი 16.

პროგრამული კოდი	დასახელება	რიცხოვნობა	2027წელი	2028 წელი	2029წელი	2030წელი
01 00	**მმართველობა და საერთო დანიშნულების ხარჯები**		**7090,5**	**7146,4**	**7773,5**	**8456,4**
01 01	**საკანონმდებლო და აღმასრულებელი საქმიანობის უზრუნველყოფა**	**167**	**6990,5**	**7046,4**	**7673,5**	**8356,4**
01 01 01	ცაგერის მუნიციპალიტეტის საკრებულო	42	1960,7	2135,2	2325,2	2532,1
01 01 02	ცაგერის მუნიციპალიტეტის მერია	120	4509,8	4911,2	5348,3	5824,3
01 02	**საერთო დანიშნულების ხარჯები**		**100**	**100**	**100**	**100**
01 02 01	სარეზერვო ფონდი		100	100	100	100
01 02 03	მუნიციპალიტეტის მ.გ.ფ-ისა და სხვა ვალდებულებების დაფარვა			0	0	0

კოდი	წარმომადგენლობითი და აღმასრულებელი ხელისუფლება	2027წლის დაფინანსება ათას ლარში	2028 წლის დაფინანსება ათას ლარში	2029წლის დაფინანსება ათას ლარში	2030წლის დაფინანსება ათას ლარში
01 01		4509,8	4911,2	5348,3	5824,3

ქვეპროგრამის განმახორციელებელი სამსახური	მუნიციპალიტეტის მერია
ქვეპროგრამის აღწერა და მიზანი	მუნიციპალიტეტის ორგანოების საქმიანობის ეფექტურობისთვის მნიშვნელოვანია, გაიზარდოს მოქალაქეთა მონაწილეობა მათ საქმიანობაში და მოხდეს მოქალაქეთა ინტერესების გათვალისწინება საქმიანობის დაგეგმვა-განხორციელებისას, რაც მათ შორის გულისხმობს სხვადასხვა ფორმებისა და ინსტრუმენტების გამოყენებით მოსახლეობის ინფორმირებას მონაწილეობის ფორმებისა და მუნიციპალიტეტის არსებული პროცესების შესახებ, ადმინისტრაციულ ერთეულებში არსებული საჭიროებების გამოვლენის მიზნით სხვადასხვა მექანიზმებისა და ინსტრუმენტების გამოყენებით მოსახლეობასთან კომუნიკაციას, მუნიციპალიტეტის პრიორიტეტების, ბიუჯეტისა და პროგრამების ფორმირებისას მოსახლეობის ინტერესების გათვალისწინების მიზნით სხვადასხვა მექანიზმების/ინსტრუმენტების გამოყენებას და სხვა. პროგრამა შედგება შემდეგი ღონისძიებებისგან: 1. ადამიანური რესურსების მართვის სისტემის დანერგვასა და გაუმჯობესებაში მხარდაჭერა; 2. საჯარო ფინანსების მართვის სისტემის (PFM) სრულყოფაში მხარდაჭერა; 3. მერიისა და საკრებულოს წევრთა და აპარატის თანამშრომელთა შესაძლებლობების გაძლიერება შესაბამისი თემატური მიმართულებებით; 4. მუნიციპალური სერვისების მიწოდების ერთი ფანჯრის პრინციპის დანერგვაში/გაუმჯობესებაში მხარდაჭერა; 5. მოქალაქეთა ჩართულობის არსებული (მაგ. დასახლების საერთო კრება) და ინოვაციური (მაგ. მონაწილეობითი ბიუჯეტირება) მექანიზნების დანერგვის ხელშეწყობა საუკეთესო ადგილობრივი და საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით;
ქვეპროგრამის მიზანი და მოსალოდნელი შედეგი	მერიის მიერ მოსახლეობისათვის გაწეული სერვისების გაუმჯობესება, მომსახურების მიღების გამარტივება. საბიუჯეტო პროცესის დახვეწა. ვალდებულებების მომსახურება.

კოდი	პროგრამის დასახელება	მუნიციპალიტეტის ვალდებულებების მომსახურება და დაფარვა	2027ლის დაფინანსება ათას ლარში

010202			0
პროგრამის აღწერა და მიზანი	ქვეპროგრამის ფარგლებში დაგეგმილია მუნიციპალური განვითარების ფონდიდან მიღებული სესხების საპროცენტო და სესხების ძირი თანხების დაფარვა "საქართველოს მყარი ნარჩენების მართვის პროექტის" ქონების გადაცემის ხელშეკრულების ფარგლებში თანხის გადახდის დღისათვის (28 აპრილი და 28 ოქტომბერი) გადასახდელი ძირი და დარიცხული საპროცენტო თანხა საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ დადგენილი რეფინანსირების განაკვეთის ცვლილების შესაბამისად.		
კავშირი მდგრადი განვითარების მიზანთან (SDG)	SDG 16		
პროგრამის მიზანი და მოსალოდნელი შედეგი	ცაგერის მუნიციპალიტეტის მიერ საქართველოს მუნიციპალური განვითარების ფონდის წინაშე ნაკისრი სასესხო ვალდებულების სრულად და დადგენილ ვადებში შესრულება		

შეფასების ინდიკატორები							
საბოლოო შედეგი (OUTCOME)	**2025 საბაზისო**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**სტრატეგიული მიზანი**	**შეფასების მაჩვენებელი**
მერიაში შემოსულ წერილებზე პასუხის გაცემის საშუალო დრო (დღე)	3	10	10	10	10	3-5	ხარისხობრივი
შუალედური შედეგი (OUTPUT)		**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**სტრატეგიული მიზანი**	**შეფასების მაჩვენებელი**
მუნიციპალიტეტის თანამშრომლების გადამზადებისათვის დახარჯული სახსრების რაოდენობა	5,0	10,0	20,0	20,0	20,0	კვალიფიციური კადრები	რაოდენობრივი
შემოსული წერილების რაოდენობა	5864	6500	6500	6500	6500		რაოდენობრივი
გაცემული პასუხების რაოდენობა	5766	6400	6450	6450	6500	არ დარჩეს არცერთი განცხადება პასუხგაუცემელი	რაოდენობრივი

სარეზერვო ფონდიდან დახმარების გამოყოფაზე გამოცემული ბრძანებების რაოდენობა	33	5	5	5	5		რაოდენობრივი